

Zasebna osnovna šola montessori

V slogu je moč!

Raziskovanje sloga v delih za Cankarjevo tekmovanje 2019/2020

Raziskovalno področje: slovenščina

Vrsta naloge: raziskovalna naloga

Avtorice: Nika Zdešar, 8. razred
Pavla Vezjak, 8. razred
Rahela Demšar, 8. razred

Mentorica: Mihaela Kastelec
Somentorica: Katarina Jerele

Ljubljana, marec 2020

KAZALO VSEBINE

KAZALO TABEL	III
KAZALO SLIK.....	III
KAZALO GRAFOV	III
ZAHVALA	V
POVZETEK	VI
1 UVOD.....	1
1.1 Opredelitev problema	1
1.2 Metode raziskovanja.....	1
1.3 Hipoteze	1
1.4 Analizirana literarna dela	2
2 TEORETIČNI DEL	3
2.1 Definicija sloga	3
2.2 Temeljni slogovni postopki	3
2.3 Besedne vrste	4
2.4 Besedne vrste v pristopu montessori.....	4
3 RAZISKOVALNI DEL	6
3.1 Predstavitev knjig za analizo	6
3.1.1 Preživetje	6
3.1.2 Antologija kratke mladinske pripovedne proze: <i>Geniji z nasmehom</i>	6
3.1.3 Potek analize v romanu <i>Preživetje</i> in antologiji <i>Geniji z nasmehom</i>	7
3.2 Analizirani odlomki in prikaz deležev besednih vrst.....	8
3.2.1 Igor Karlovšek: 1. poglavje	8
3.2.2 Igor Karlovšek: 2. poglavje	9
3.2.3 Igor Karlovšek: 3. poglavje	10
3.2.4 Igor Karlovšek: 4. poglavje	11
3.2.5 Igor Karlovšek: 5. poglavje	12
3.2.6 Igor Karlovšek: 2. del: 11. poglavje	13
3.2.7 Igor Karlovšek: 12. poglavje	14
3.2.8 Igor Karlovšek: 13. poglavje	15
3.2.9 Igor Karlovšek: 14. poglavje	16
3.2.10 Igor Karlovšek: 15. poglavje	17
3.2.11 Igor Karlovšek: 3. del: 20. poglavje	18

3.2.12	Igor Karlovšek: 21. poglavje	19
3.2.13	Igor Karlovšek: 22. poglavje	20
3.2.14	Igor Karlovšek: 23. poglavje	21
3.2.15	Igor Karlovšek: 24. poglavje	22
3.3	GENIJI Z NASMEHOM.....	23
3.3.1	Marko Kravos: Geniji skrivaj.....	23
3.3.2	Slavko Pregl: Fotografija z valet.....	24
3.3.3	Dim Zupan: Duh Maksa Zeljarskega.....	25
3.3.4	Janja Vidmar: Hud dan v mojem lajfu	26
3.3.5	Matjaž Pikalo: Stric Pepi	27
3.3.6	Polona Glavan: Vsiljivec	28
3.3.7	Majda Koren: Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka	29
3.3.8	Lenart Zajc: Nevihta.....	30
3.3.9	Borut Gombač: Rumena in modra nogavica	31
3.3.10	Lilijana Praprotnik Zupančič: Rdeča kapica (Za otroke strašno pametnih staršev)	32
4	Rezultati	33
4.1	Analiza romana Preživetje	33
4.2	Analiza vseh avtorjev.....	34
5	Razprava.....	36
5.1	Potrditev hipotez.....	36
5.2	Težave pri raziskovanju.....	38
5.3	Nadaljnji izzivi	39
6	Zaključek.....	40
7	Literatura.....	41
8	Priloge.....	42
8.1	Predstavitev temeljnih slogovnih postopkov	42
8.2	Predstavitev romana Igorja Karlovška: <i>Preživetje</i>	46
8.3	Predstavitev antologije kratkih zgodb <i>Geniji z nasmehom</i>	49
8.4	Analiza romana Igorja Karlovška po delih	54
8.5	Grafi ostalih besednih vrst	55

KAZALO TABEL

Tabela 1: Temeljni slogovni postopki z značilnimi povedmi in prevladujočim besednimi vrstami	4
Tabela 2: Število besednih vrst po analiziranih avtorjih	34
Tabela 3: Prevladujoči slogovni postopek	36
Tabela 4: Analiza romana I. Karlovška po delih	54

KAZALO SLIK

Slika 1: Besedne vrste v pristopu montessori	5
Slika 2: Primer označenega besedila s simboli za besedne vrste	7

KAZALO GRAFOV

Graf 1: <i>Preživetje</i> , 1. poglavje	8
Graf 2: <i>Preživetje</i> , 2. poglavje	9
Graf 3: <i>Preživetje</i> , 3. poglavje	10
Graf 4: <i>Preživetje</i> , 4. poglavje	11
Graf 5: <i>Preživetje</i> , 5. poglavje	12
Graf 6: <i>Preživetje</i> , 11. poglavje	13
Graf 7: <i>Preživetje</i> , 12. poglavje	14
Graf 8: <i>Preživetje</i> , 13. poglavje	15
Graf 9: <i>Preživetje</i> , 14. poglavje	16
Graf 10: <i>Preživetje</i> , 15. poglavje	17
Graf 11: <i>Preživetje</i> , 20. poglavje	18
Graf 12: <i>Preživetje</i> , 21. poglavje	19
Graf 13: <i>Preživetje</i> , 22. poglavje	20
Graf 14: <i>Preživetje</i> , 23. poglavje	21
Graf 15: <i>Preživetje</i> , 24. poglavje	22
Graf 16: <i>Geniji skrivaj</i>	23
Graf 17: <i>Fotografija z vate</i>	24
Graf 18: <i>Duh Maksa Zeljarskega</i>	25
Graf 19: <i>Hud dan v mojem lajfu</i>	26
Graf 20: <i>Stric Pepi</i>	27
Graf 21: <i>Vsiljivec</i>	28
Graf 22: <i>Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka</i>	29
Graf 23: <i>Nevihata</i>	30

V slogu je moč!

Graf 24: <i>Rumena in modra nogavica</i>	31
Graf 25: <i>Rdeča kapica</i>	32
Graf 26: Igor Karlovšek: Delež posamezne besedne vrste v vseh odlomkih romana <i>Preživetje</i>	33
Graf 27: Delež samostalnikov v analiziranih besedilih.....	35
Graf 28: Delež glagolov v analiziranih besedilih	35
Graf 29: Delež pridevnikov v analiziranih besedilih	35

ZAHVALA

Zahvaljujemo se učiteljema Boštjanu Čerinu in Igorju Blažiču, ki sta nam pokazala, kako se uporabljajo računalniški programi.

Zahvaljujemo se učiteljici Justini Bradač za lektoriranje.

Zahvala gre tudi sošolcem in drugim učiteljem za podporo in pomoč pri usklajevanju z drugimi šolskimi obveznostmi.

Hvala tudi našim družinam za podporo in razumevanje.

POVZETEK

V slogu je moč! Dejstvo je, da so besede nosilke pomenov. To še posebej velja za pregibne besede vrste. "Najpomembnejši" besedni vrsti sta samostalnik in glagol. Pridevnik natančneje opiše samostalnik, prislov pa natančneje določi glagol. Nepregibne besedne vrste določajo nadaljnje okoliščine v besedilu.

Vsaka beseda ima v določeni povedi svojo vlogo in je pomembna, tudi če nima glavne vloge. Ko književni ustvarjalci povezujejo besede v povedi in besedila, to počnejo na izviren način. Besedam dajejo moč, ko jih kličejo v življenje na enkrat in neponovljiv način. Bralcem lahko njihove besede spreminjajo življenje, jih navdihujejo, včasih tudi vznemirijo.

V raziskovalni nalogi dokazujemo, da se da z natančno analizo besednih vrst sklepati na to, kateri način razvijanja teme v besedilu prevladuje in kako izviren slog ima posamezen avtor.

Ključne besede: slogovni postopki, besedne vrste, simboli za besedne vrste v pristopu montessori

1 UVOD

Vsakodnevno izkušamo, da imajo besede veliko moč. Če so dobronamerne, nas gradijo, če so izgovorjene kot kritika, nas pogosto zabolijo. Ustvarjalci – pesniki, pisatelji, dramatik – ustvarjajo z besedami. Pravzaprav je vsaka beseda nosilka določenega sporočila. Še posebej zaznamo sporočilo takrat, ko iz posameznih besed nastane besedilo. Ustvarjalci besedil s svojimi besedami vplivajo na nas, nas navdihujejo, pa tudi vznemirjajo. To sposobnost imenujemo tudi moč sporazumevanja.

Pri pisanju raziskovalne naloge smo si zastavili naslednji izziv: zanima nas, ali se posameznega avtorja lahko prepozna že z branjem prvih strani v njegovi knjigi. Domnevamo, da ima vsak avtor njemu lasten način pisanja, ki ga je razvil med svojim ustvarjanjem. Na to so lahko vplivale njegove lastne izkušnje doživljanja sveta, njegov značaj ter njegovo zavedanje, da lahko s pisanjem spreminja bralce ter posledično svet, v katerem živi.

1.1 Opredelitev problema

Namen našega raziskovanja je:

- Predstaviti različne slogovne postopke.
- S pomočjo analize besednih vrst določiti prevladujoči delež besednih vrst v odlomkih literarnih del za Cankarjevo priznanje 2019/2020.
- Določiti prevladujoči slogovni postopek v analiziranih besedilih.

1.2 Metode raziskovanja

V naši raziskovalni nalogi smo najprej izpisali prvi dve strani kratke zgodbe/poglavja. V besedilu smo s simboli montessori označili besedne vrste. Potem smo prešteli vse besede v besedilu. Zatem smo prešteli deleže posameznih besednih vrst in izračunali odstotek določene besedne vrste glede na 100 % delež vseh besed ter rezultate ponazorili s tortnim grafom. S primerjalno metodo smo določili razlike med posameznimi deli literarnih besedil različnih avtorjev. Glede na število glagolov, samostalnikov, pridevnikov in ostalih besednih vrst smo določili prevladujoči slogovni postopek izbranega odlomka. V odlomkih smo s pomočjo veznikov opazovali skladenjsko zgradbo povedi. Določili smo kriterije, s katerimi smo utemeljili rezultate oblikovanih hipotez. Z natančnim opazovanjem besed in besednih zvez smo ugotavljali tudi odklone od običajne knjižne norme, ki nakazujejo izviren slog posameznih avtorjev.

1.3 Hipoteze

V naši raziskovalni nalogi smo si zastavili naslednje hipoteze:

- 1. V analiziranih odlomkih pripovednih besedil prevladuje besedna vrsta glagol.**
- 2. Domnevamo, da je prevladujoči slogovni postopek v vseh pripovednih delih pripovedovanje.**
- 3. Vsak avtor ima izviren in prepoznaven slog pisanja, s katerim se loči od ostalih avtorjev.**

1.4 Analizirana literarna dela

Pri raziskavi smo analizirali naslednja literarna dela:

1. Igor Karlovšek: *Preživetje*
2. Antologija mladinske kratke proze: *Geniji z nasmehom*
 - a. Marko Kravos: *Geniji skrivaj*
 - b. Slavko Pregl: *Fotografija z valet*
 - c. Dim Zupan: *Dum Maksa Zeljarskega*
 - č. Janja Vidmar: *Hud dan v mojem lajfu*
 - d. Matjaž Pikalo: *Stric Pepi*
 - e. Polona Glavan: *Vsiljivec*
 - f. Majda Koren: *Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka*
 - g. Lenart Zajc: *Nevihta*
 - h. Borut Gombač: *Rumena in modra nogavica*
 - i. Lilijana Praprotnik Zupančič: *Rdeča kapica (Za otroke strašno pametnih staršev)*

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Definicija sloga

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika (SSKJ, 2014, 549) smo zasledili naslednjo definicijo za izraz slog:

1. *kar je določeno z izborom in uporabo izraznih, oblikovnih sredstev v posameznem delu ali v več delih*: določiti, proučevati slog; arhitekturni, glasbeni slogi; umetnostni slogi; slogi v književnosti / hiše v alpskem, panonskem slogu; biblijski slog; osebni slog pisanja / Jakopičev, Prešernov slog / ima jedrnat slog, se jedrnato izraža.

2. *uporaba zlasti sintaktičnih jezikovnih sredstev in izrazov glede na normo*: izboljševati, popravljati slog; slog šolskih nalog.

Vsak avtor svobodno izbira besede in oblikovna sredstva ter jih med seboj poveže na enkraten in neponovljiv način. V določenem besedilu lahko sporočilo ali temo razvijamo na več načinov.

2.2 Temeljni slogovni postopki

Glede na to, kako so v določenem besedilu podatki povezani med seboj, ločimo različne slogovne postopke. Ti slogovni postopki se pojavljajo tako v umetnostnih kot tudi v neumetnostnih besedilih (Vogel et al., 2018, 49).

Temeljni slogovni postopki so:

- obveščanje
- opisovanje
- pripovedovanje
- razlaganje
- utemeljevanje.

slogovni postopek	definicija	povedi	prevladujoče besedne vrste
obveščanje	Jedrnato obvešča o dogodku, ki se je ali se bo zgodil.	✓ enostavne ✓ nezapletene ✓ odgovarjajo na vprašanja: Kaj? Kje? Kdaj? Kako?	✓ samostalniki ✓ glagoli so v sedanjiku ali prihodnjiku
opisovanje ✓ objektivno (opis) ✓ subjektivno (oris ali oznaka)	Natančno predstavi bitja, reči, postopke in dogajanja.	✓ nezapletene ✓ vezalno razmerje	✓ samostalniki ✓ pridevniki ✓ glagol biti ✓ glagoli stanja ✓ glagoli dejanja (<i>hodim, pridem, se odpravim ...</i>) ✓ orisovanje: slogovno

V slogu je moč!

			zaznamovane besede in metaforični izrazi
pripovedovanje ✓ objektivno (poročilo) ✓ subjektivno (dialog)	Naslovniku predstavljamo enkratne dogodke, ki so s zgodili v preteklosti.	✓ časovno razmerje (časovni in krajevni odvisnik) ✓ povedi ne moremo poljubno razvrščati	✓ glagoli v pretekliku ✓ dramatični sedanjik ✓ <i>ko, kadar, kjer, kamor, medtem ko, potem, nato</i>
razlaganje	Predstavljamo razloge in posledice dogodkov, pojavov in opredeljujemo pojme	✓ zapletene ✓ vzročni odvisnik ✓ posledično priredje ✓ prilastkov odvisnik	✓ predlog <i>zaradi</i> ✓ <i>ker, zato, ki, kar</i> ✓ izrazi: <i>biti posledica, vplivati na, povzročiti</i>
utemeljevanje	Predstavimo svojo trditev ter skušamo prepričati naslovnika s pojasnjevanjem in navajanjem dokazov.	✓ večstavčne ✓ zapletene ✓ pojasnjevalno in sklepalno razmerje ✓ tesno povezane povedi	✓ vezniki: <i>saj, namreč, kajti, torej, zato, torej, potemtakem ...</i>

Tabela 1: Temeljni slogovni postopki z značilnimi povedmi in prevladujočim besednimi vrstami

Podrobnejša analiza posameznih slogovnih postopkov je predstavljena v prilogi (glej *Prilogo 8.1.*).

2.3 Besedne vrste

Določeno besedilo lahko ubesedimo na različne načine s pomočjo različnih izraznih sredstev. Temeljno izrazno sredstvo je beseda. Besede spadajo v različne besedne vrste in vsaka besedna vrsta ima v določenem sporočilu svojo vlogo. Samostalniki in glagol sta najpomembnejši besedni vrsti. Samostalniki so besede, ki poimenujejo predmete, bitja in pojme. Glagoli povedo, kaj kdo dela ali kaj se v določeni povedi dogaja. Pridevnik natančneje opiše samostalnik, prislov pa natančneje določi glagol. To so pregibne besedne vrste. Nepregibne besedne vrste določajo nadaljnje okoliščine v besedilu. Vezniki so priredni ali podredni. Predlogi umeščajo večinoma prostorske okoliščine dogajanja, medmeti besedilo čustveno obarvajo, členki pa poskrbijo za pomenske odtenke povedi.

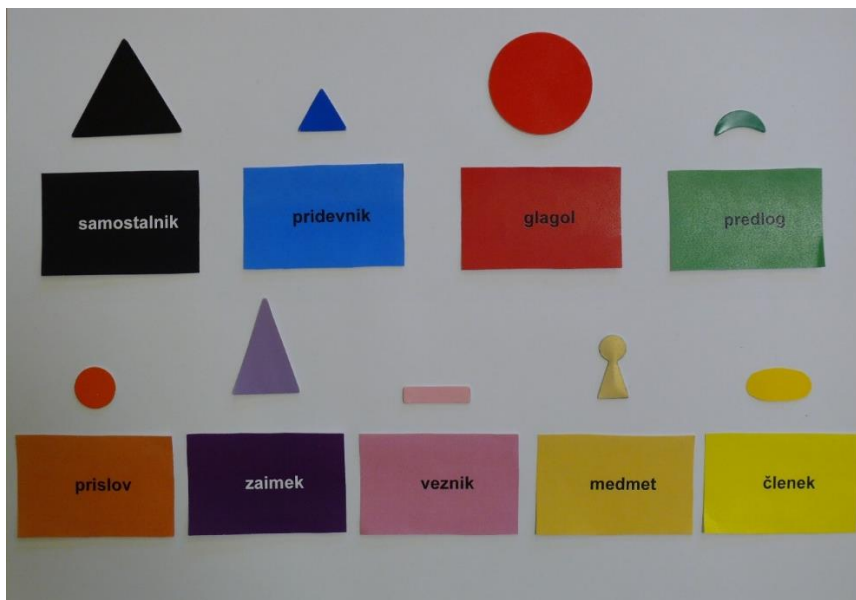
2.4 Besedne vrste v pristopu montessori

Maria Montessori se je rodila 31. 8. 1870 v Chiaravalleju pri Anconi v Italiji. Postala je prva ženska v Italiji, ki je diplomirala iz medicine. Na začetku svoje zdravniške poti se je ukvarjala z otroki s posebnimi potrebami. Da bi jim olajšala učenje, si je omislila

V slogu je moč!

materiale, s katerimi so ti otroci dosegali povprečje običajnih otrok. Sčasoma se je izkazalo, da je njena metoda primerna za vse otroke. Oblikovala je svojo lastno metodo, po kateri sedaj delujejo vrtci in šole po celem svetu. Umrla je 6. 5. 1952 v Noordwijku aan Zee na Nizozemskem (Pollard, 1997, 62).

Maria Montessori je pri jeziku uvedla posebne simbole za besedne vrste, s katerimi je ponazorila njihovo temeljno vlogo v povedi. V slovenski slovnici imamo poleg standardnih besednih vrst, ki se uporabljajo v vseh jezikih tudi členek, za katerega so simbol izumili slovenski učitelji montessori.

Slika 1: Besedne vrste v pristopu montessori (foto: R. Demšar)

3 RAZISKOVALNI DEL

3.1 Predstavitev knjig za analizo

V raziskovalni delu naše raziskovalne naloge se ukvarjamo z mladinskim pustolovsko kriminalnim romanom Igorja Karlovška *Preživetje* in antologijo kratke mladinske proze *Geniji z nasmehom*.

3.1.1 Preživetje

Karlovškov roman *Preživetje* obsega 291 strani. Vsebinsko ga sestavljajo trije deli, v katerih glavni junak Simon Lotrič doživlja različne izkušnje. V prvem delu opazimo izrazito socialno tematiko, saj avtor nekdanjega vrhunskega športnika Simona predstavi v njegovi primarni družini in v njegovem šolskem okolju. Simon premaguje travmatično izkušnjo hude nesreče, ki zelo spremeni njegovo življenje, saj je prisiljen prekiniti obetajočo kariero vrhunskega smučarja. V drugem delu gre za prikaz Simonovega poskusa preživetja v naravi, s katerim skuša sebi in svojemu očetu dokazati, da je sposoben premagati izjemno težke preizkušnje. Tretji del je akcijsko obarvan, saj vsebuje elemente kriminalke, ko Simon pomaga ugrabljeni deklici Janji zbežati pred ugrabitelji. Več podatkov smo priložili v prilogi (glej *Prilogo 8.2*).

3.1.2 Antologija kratke mladinske pripovedne proze: *Geniji z nasmehom*

V zbirki kratkih zgodb sodobnih avtorjev in avtoric *Geniji z nasmehom* je zajetih deset tematsko različnih zgodb, ki jih lahko razdelimo na okvirno pet vsebinskih sklopov (Haramija, 2010, 263):

- spominska kratka proza, v kateri se avtor spominja svojega otroštva v vaškem okolju, obsega kratko pripoved *Geniji skrivaj* avtorja Marka Kravosa;
- doživljajsko kratko prozo avtorjev Slavka Pregla (*Fotografija z valetе*), Dima Zupana (*Duh Maksa Zeljarskega*), Matjaža Pikala (*Stric Pepi*);
- socialno-psihološko kratko prozo, ki obsega zgodbo Janje Vidmar (*Hud dan v mojem lajfu*), zgodbo Polone Glavan z naslovom *Vsiljivec*;
- na ljubezensko kratko prozo, kamor spadata kratki zgodbi Majde Koren (*Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka*) in Nevihta Lenarta Zajca;
- v nonsensno kratko prozo spadata kratki zgodbi Boruta Gombača (*Rumena in modra nogavica*) ter zgodba Lilijane Praprotnik Zupančič – Lile Prap z naslovom *Rdeča kapica (za otroke strašno pametnih staršev)*.

Besedila se razlikujejo tudi po jezikovnih značilnostih, načinu upovedovanja, starosti glavnih književnih likov ... (Prav tam, str. 273). Več podatkov smo priložili v prilogi (glej *Prilogo 8.3*).

3.1.3 Potek analize v romanu *Preživetje* in antologiji *Geniji z nasmehom*

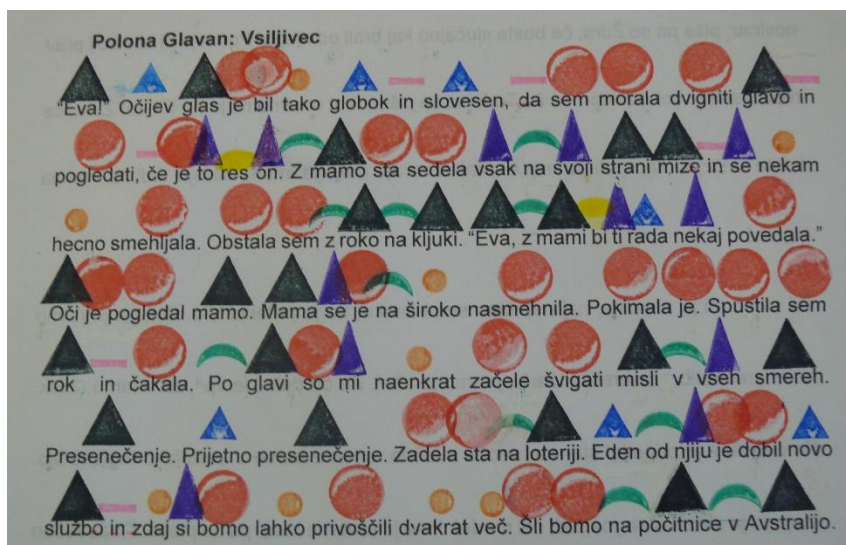
V romanu *Preživetje* nas je zanimalo, če pisatelj v tematsko različnih delih romana uporablja podoben slog pisanja. Sklepali smo, da se avtorjev slog pisanja v posameznih delih glede na različno tematiko razlikuje, zato smo naredili analizo sloga s pomočjo določanja besednih vrst za vsak del posebej, potem pa še sestavili vse dele skupaj v sintezi njegovih "podslogov" pisanja.

Odločili smo se, da bomo v vsakem delu analizirali uvodno stran prvih petih poglavij. Po opravljeni analizi posameznih delov smo primerjali rezultate in naredili sintezo deleža besednih vrst še za cel roman.

V romanu I. Karlovška *Preživetje* ter v antologiji kratkih zgodb *Geniji z nasmehom* smo žanrsko različna besedila obravnavali po naslednjem postopku:

1. Prepis prvih dveh strani besedila.
2. Določanje in štetje besednih vrst.
3. Prikaz deleža posameznih besednih vrst v grafikonu.
4. Kratek zapis ugotovitev glede sloga.
5. Določitev ustreznega slogovnega postopka za vsako literarno delo.
6. Prikaz rezultatov posamezne besedne vrste v vseh literarnih delih v stolpčnih grafikonih.

Primer besedila, ki smo ga označili s simboli za besedne vrste v pristopu montessori.

Slika 2: Primer označenega besedila s simboli za besedne vrste (foto: P. Vezjak, N. Zdešar)

3.2 ANALIZIRANI ODLOMKI IN PRIKAZ DELEŽEV BESEDNIH VRST

3.2.1 Igor Karlovšek: 1. poglavje

Drugi b se je kopal v marčevskem soncu. Po dolgem deževnem obdobju je še vedno šibka rumena krogla končno premagala vedno nove plasti oblakov, gnanih z jugozahodnim vetrom. V razredu je vladala smrtonosna tišina. Profesorica biologije Katarina Logar je nič kaj prijazno iskala žrtev in z desnico tapkala po redovalnici. Tisti, ki so ga izbrale sokolje oči, je brž spustil pogled v klop in trepetajoče čakal, da se skozi tišino zareže žrtvino ime. Dva reveža sta se s podčrtano enko vrnila v klop, prazna tabla pa je kot giljotina čakala junaka, da nanjo napiše odgovore na vprašanja Katarine Velike, kot so Logarjevo klicali dijaki, Simon je ravnodušno sedel sam v zadnji klopi ob oknu. Leto dni starejši od otrok v razredu se še vedno ni povsem sprijaznil, da so njegovi sošolci že v tretjem letniku, kamor mu ni uspelo zaradi dolgotrajnega zdravljenja po prometni nezgodi.

144 BESED;

samostalnikov: 43 (30 %)

pridevnikov: 22 (15 %)

- lastnostni: 12
- vrstni: 7
- števni: 3

glagolov: 28 (20 %)

- sedanjik: 3
- preteklik: 25

predlogov: 18 (13 %)

prislovov: 10 (7 %)

- načinovni: 9
- časovni: 1

zaimkov: 11 (8 %)

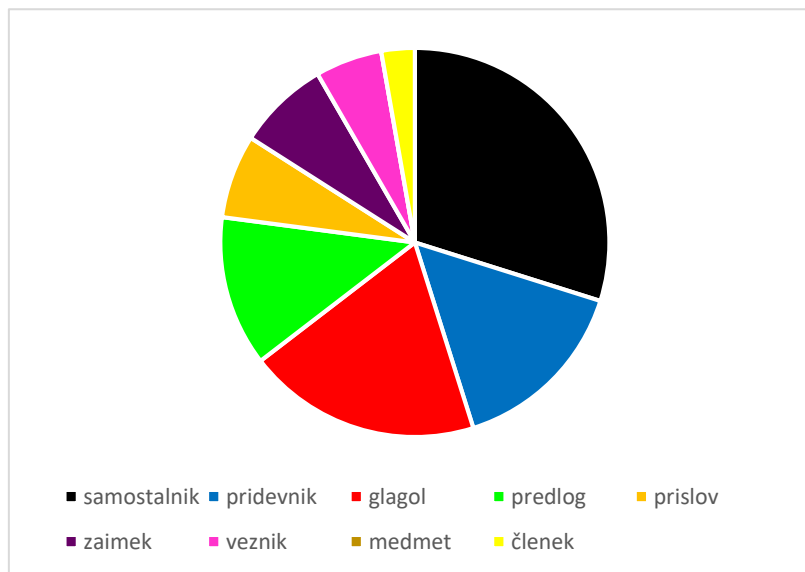
- samostalniški: 9
- pridevniški: 2

veznikov: 8 (6 %)

- priredni: 2
- podredni: 6

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 4 (3 %)

Graf 1: Preživetje, 1. poglavje

Slog: Največ besed v tem delu je samostalnikov, s katerimi avtor opisuje vreme in dogajanje v razredu. Glagoli so večinoma v pretekliku, so polnopomenski, zaznamujejo zaporedje dogodkov, kar je značilno za slogovni postopek **pripovedovanje**, prikaz občutja v razredu vsebuje **elemente orisa**.

Izvirnost: Slogovno zaznamovana beseda (*tapkala*); poosebitev (*drugi b se je kopal*); metafore (*še vedno šibka rumena krogla končno premagala; je vladala smrtonosna tišina...*).

3.2.2 Igor Karlovšek: 2. poglavje

Lotriči so od nekdaj živeli v enodružinski stanovanjski hiši na južnem obrobju Ljubljane. Hišo je postavil Simonov ded. Zakaj v Ljubljani in zakaj se mu je Mojstrana zamerila, tega ni zaupal nikomur, potem pa ga je zadela kap in je odgovore odnesel s seboj. Simon se je previdno podal po stopnicah v klet. Že od daleč je slišal brundajočo melodijo. Oče je kar naprej popeval ali brundal ali, kot je rekla mama, dromljal. Obstal je pri vratih in opazoval mogočnega moškega v najlepših letih v kratki srajci, pod katero so se napejale jeklene, vozlaste mišice, kako previdno, skoraj ljubkujoče prebira vponke, zatiče, metuljčke, complete, žimarje, trakove, devetmilimetrsko vrv, 11,8-milimetrsko vrv za ledeniško navezo in drugo opremo za njegovo nepalsko avanturo. Šest pohodnikov je nameraval odpeljati v Katmandu, od koder jih je čakal adrenalinski polet v Luklo. Od tam je vodila pot do prvega cilja, šesttisočaka Mera Peak, in nato proti drugemu šesttisočaku Island Peaku.

152 BESED;

samostalnikov: 44 (29 %)

pridevnikov: 19 (13 %)

- lastnostni: 5
- vrstni: 10
- svojilni: 1
- števnik: 3

glagolov: 35 (23 %)

- sedanjik: 1
- preteklik: 33
- nedoločnik: 1

predlogov: 19 (13 %)

prislovov: 10 (7 %)

- načinovni: 6
- časovni: 2
- krajevni: 2

zaimkov: 15 (10 %)

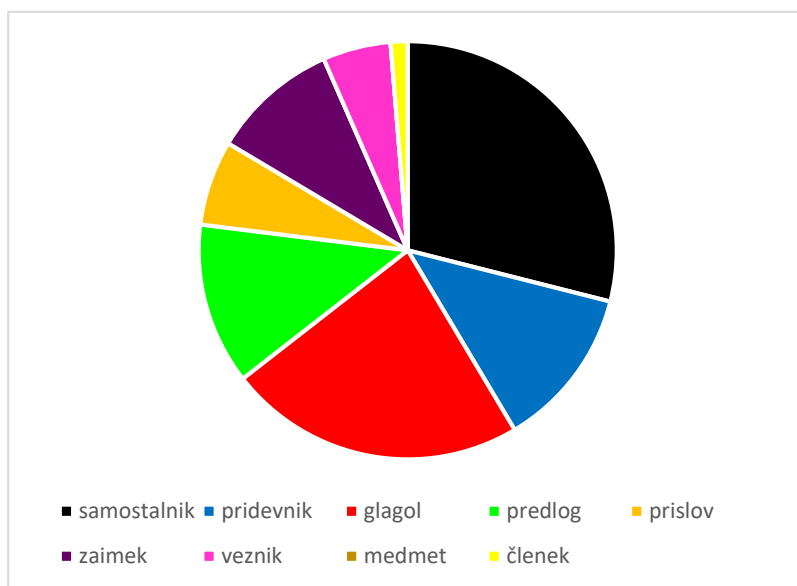
- samostalniški: 12
- pridevniški: 3

veznikov: 8 (5 %)

- priredni: 7
- podredni: 1

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 2 (1 %)

Graf 2: Preživetje, 2. poglavje

Slog: Največji delež besednih vrst v odlomku so samostalniki, ki večinoma natančno opisujejo kraj dogajanja, plezalno opremo za ekspedicije v gorske vršace. Glagoli so ponovno v večini polnopomenski. To dokazuje, da je prevladujoči slogovni postopek **pripovedovanje**, prisotno je tudi **opisovanje**.

Izvirnost: Slogovno zaznamovana beseda (*dromljal*).

3.2.3 Igor Karlovšek: 3. poglavje

Ana ni nikoli zaspala, dokler ni zaslišala tihih korakov v zgornje nadstropje. Pošknila je proti uri na nočni omarici. Petnajst čez enajst. Kljub zavesti, da se je Simon varno vrnil z nočnega teka, se ji srce še ni umirilo. Občutek neranljivosti se je po tisti grozljivi prometni nesreči razblinil kot megla pod močnimi sončnimi žarki. Kar naprej jo je preganjal tisti grozljivi kitajski pregovor, da je edinec kot dragocena vaza. Čeprav se trudiš, da bi jo obvaroval, se enkrat vseeno razbije. Stisnila se je k Janezu, da se je prevalil v znani položaj, v katerem mu je Ana lahko položila glavo na široke prsi in jo je z desnico objel čez hrbet. Zamerila mu je navidezno brezbržnost do sina. Vse bo v redu. Pobral se bo. Sam mora najti pot. Ana je hotela sinu pomagati na vsakem koraku, Janez ji je to prepovedal in tudi preprečil. Ne. Vem, kaj počnem. Tudi moj sin je!

154 BESED;

samostalnikov: 33 (21 %)

pridevnikov: 17 (11 %)

- lastnostni: 7
- vrstni: 8
- števniki: 2

glagolov: 42 (27 %)

- sedanjik: 7
- preteklik: 32
- prihodnjik: 2
- pogojni naklon: 1

predlogov: 16 (10 %)

prislovov: 7 (5 %)

- načinovni: 4
- časovni: 2
- krajevni: 1

zaimkov: 23 (15 %)

- samostalniški: 18
- pridevniški: 5

veznikov: 11 (7 %)

- priredni: 2
- podredni: 9

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 5 (3 %)

Graf 3: Preživetje, 3. poglavje

Slog: V tem odlomku prevladujejo polnopomenski glagoli v pretekliku. Glagoli v sedanjiku izražajo brezčasnost in v zadnji povedi čustvenost, odločnost. Prevladujoči slogovni postopek je **pripovedovanje**. Na drugem mestu je samostalnik, največ je pojmov (*občutek, neranljivosti, zavesti, nesreči, brezbržnost, položaj, korakov, tek ...*). Nekaj jih opisuje obdajajočo se predmetnost (*omarica, vaza, nadstropje, megla, pot*), nekateri opisujejo dele telesa (*hrbet, glava, prsi, desnica, srce ...*).

Izvirnost: Poosebitev (*občutek neranljivosti ... se je razblinil ...*); primera (*se je razblinil kot megla pod močnimi sončnimi žarki*).

3.2.4 Igor Karlovšek: 4. poglavje

Tekmovanja za najboljši športni razred drugi b ni jemal zlahka. Izbor fantov in deklet je bil ravno dovolj pester, da so zmagali v košarki in odbojki, a nogometni turnir fantov konec maja je še vedno dajal veliko možnosti najboljšim nogometašem v četrtem e, da z zmago prevzamejo prvo mesto, ki bi jim po ugledu tudi pripadalo. Vse paralelke e v gimnaziji so označevale športne razrede. Do tedaj se še ni zgodilo, da bi kakšnemu nižjemu letniku uspelo postati najboljši športni razred na gimnaziji, v okviru katere je obstajal športni oddelek. Simon ni tekmoval v nobenem športu. Nikoli ni slekel trenirke in tudi med telesno vzgojo se ni preoblekel v kratke hlače. Pogovor med njegovo materjo in razrednikom je zadoščal, da profesor telovadbe ni pritiskal nanj. Drugi b je pri žrebu potegnil kratko, najprej je naletel na športni tretji e, nato na Simonove nekdanje sošolce iz tretjega b, in če bi jim uspelo zmagati v obeh tekmah, se je obetalo finale z najtesnejšimi tekmeci za športno krono, saj ni nihče dvomil, da četrtemu e ne bi uspelo priti do konca.

179 BESED;

samostalnikov: 48 (27 %)

pridevnikov: 27 (15 %)

- lastnostni: 7
- vrstni: 11
- svojilni: 1
- števni: 8

glagolov: 41 (23 %)

- sedanjik: 1
- preteklik: 33
- pogojni naklon: 4
- nedoločnik: 3

predlogov: 21 (12 %)

prislovov: 9 (5 %)

- načinovni: 5
- časovni: 4

zaimek: 11 (6 %)

- samostalniški: 7
- pridevniški: 4

veznikov: 14 (8 %)

- priredni: 7
- podredni: 7

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 8 (5 %)

Graf 4: Preživetje, 4. poglavje

Slog: V tem poglavju prevladujejo samostalniki, ki poimenujejo športno dogajanje v drugem b razredu. Na drugem mestu so polnopomenski glagoli v pretekliku.

Pripovedovanje in natančni opis nogometnega turnirja se dopolnjujeta.

Izvirnost: Metafora (*športna krona*).

3.2.5 Igor Karlovšek: 5. poglavje

V Simonu so se kot ob rušilnem potresu premaknile gore. Rušil se je do tedaj premišljeno sestavljeni svet vrednot in prednostnih nalog. Nenadoma mu ni več ustrezalo, da sedi sam v zadnji klopi in se skuša pred sošolci skriti s čim višjim zidom. Molk o nesrečno prekinjeni športni poti, naslovih državnega prvaka v hitrih disciplinah, dolgi poti od skoraj negibnosti do ponovne sposobnosti teči kot veter je postalo odveč. Počasi, korak za korakom so zgodbe o pravem Simonu našle pot med sošolce. Nič več ni takoj po zvoncu pobegnil iz razreda in tekel do doma, sprejel je povabilo na sok in tudi sam povabil družbo, da malo posedi. Kot goba je srkal podatke o fantih in dekletih, s katerimi se je družil, njihovih življenjih, družinah, željah in pričakovanjih. Petra mu je odprla nov svet, ko ga je povabila na zaključni koncert srednje glasbene šole. Začuden je spoznal, da je dijakinja dveh srednjih šol naenkrat. "Kako to misliš?" Navihano ga je gledala.

160 BESED;

samostalnikov: 43 (28 %)

pridevnikov: 21 (13 %)

- lastnostni: 9
- vrstni: 11
- števni: 1

glagolov: 35 (22 %)

- sedanjik: 5
- preteklik: 28
- nedoločnik: 2

predlogov: 20 (13 %)

prislovov: 15 (9 %)

- načinovni: 13
- časovni: 2

zaimkov: 12 (7 %)

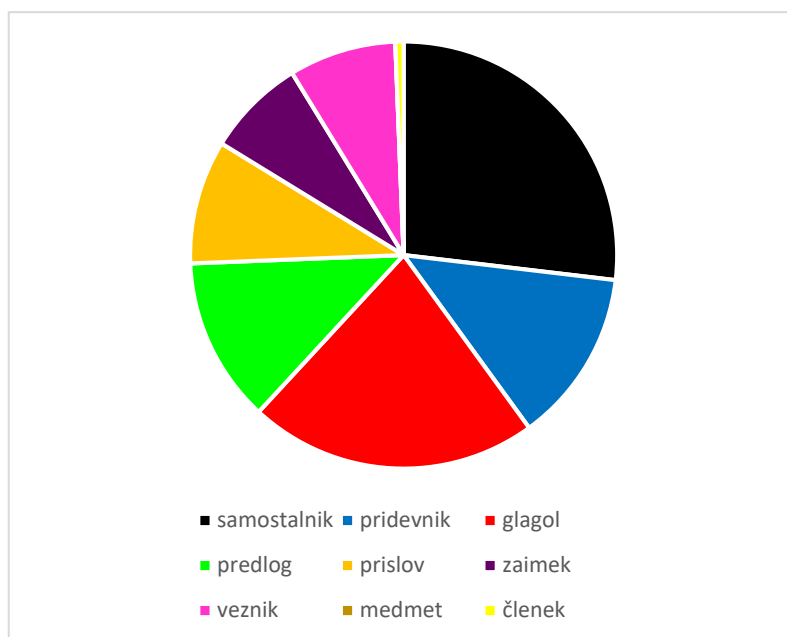
- samostalniški: 9
- pridevniški: 3

veznikov: 13 (8 %)

- priredni: 6
- podredni: 7

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 1 (1 %)

Graf 5: Preživetje, 5. poglavje

Slog: Prevladujejo samostalniki, ki s pridevniki "orišejo" dogajanje v Simonovi notranjosti. Na drugem mestu so polnopomenski glagoli v pretekliku, pet glagolov zaznamuje dramatični sedanjik. V enem primeru se pojavi premi govor, zgolj dobessedni navedek. Prevladujoči slogovni postopek je **subjektivno opisovanje** Simonovega notranjega dogajanja.

Izvirnost: Primera in poosebitev (*kot ob rušilnem potresu so se premaknile gore*).

3.2.6 Igor Karlovšek: 2. del: 11. poglavje

Medtem ko je spal kot klada, so k potoku hodile živali, in ko je poškilil skozi luknjo v listju, je videl dve košuti, kako izmenično pijeta in se ozirata proti bivaku. Ujeli sta vonj, vendar se ta ni ujema s tistim, kar sta videli, zato sta bili pripravljeni, da planeta v beg, čeprav človeka nista videli. Premaknil se je in živali sta zdrveli na varno. Pretegnil se je in se počasi približal potoku. Postrvi. Umaknil se je in se podal proti priročni greznici. Ko je opravil, se je razgledal po vremenu. Fronta se je umaknila, kazalo je na lep, sončen dan. Obleka se je posušila na njem in odločil se je, da se je še ne bo znebil. Nič hudega, če živali vedo, da je to njegovo zavetišče. Seveda lisic, kun in jazbecov vonj ne bo odgnal. Stikali bodo za hrano. Ljudje so za seboj vedno in povsod puščali hrano. Potreboval bo ogenj. Zložil je pribor na suho in sončno mesto, da bi se zagotovo dovolj osušil. Imel je topolovo deščico, dolgo približno petindvajset centimetrov, debelo en centimeter in široko dva in pol centimetra, lesen sveder prav tako iz topolovega lesa ter lok, kar sta bila upognjena, precej trda palica in vrstica.

199 BESED

samostalnikov: 37 (19 %)

pridevnikov: 21 (11 %)

- lastnostni: 12
- vrstni: 4
- števni: 5

glagolov: 65 (33 %)

- sedanjik: 5
- preteklik: 49
- prihodnjik: 10
- pogojni naklon: 1

predlogov: 15 (8 %)

prislovov: 11 (6 %)

- načinovni: 10
- krajevni: 1

zaimkov: 20 (10 %)

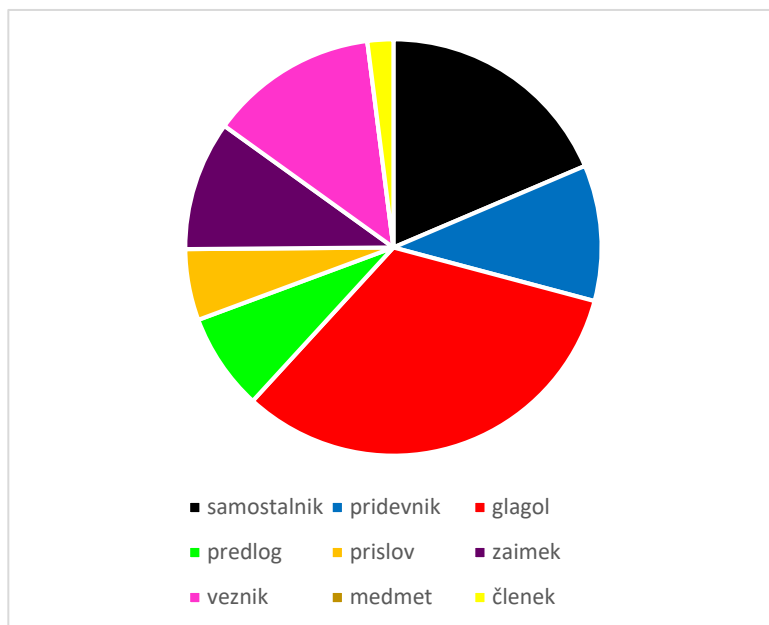
- samostalniški: 16
- pridevniški: 4

veznikov: 26 (13 %)

- priredni: 15
- podredni: 11

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 4 (2 %)

Graf 6: Preživetje, 11. poglavje

Slog: Tokrat prevladujejo glagoli, ki so v veliki večini v pretekliku, saj opisujejo Simonovo življenje v gozdu. Samostalnikov je manj, veliko je veznikov, ki uvajajo predvsem vezalno in časovno razmerje. Prevladujoči slog je **pripovedovanje**. Prikazano je tudi Simonovo notranje doživljanje nove situacije v gozdu, **subjektivno opisovanje**.

Izvirnost: Primera (kot klada).

3.2.7 Igor Karlovšek 12. poglavje

Čas se je poigral z njim kot z otrokom. Včasih se je vlekel kot čreva, kadar pa je hotel narediti nekaj pomembnega, je stekel skozi prste kakor voda v pesek. Noč se je vlekla, nikakor ni mogel zaspiti, ker je preveč razmišljal. O mami, očetu, sošolcih, sotekmovalcih iz kluba, nenazadnje o Petri. O njej si ni bil čisto nič na jasnem, vedel je samo, da je prijetno razmišljati o njej, pa tudi o tem, kako se smeje, ga pogleda z globokimi očmi, in razume. Slike njihovih obrazov so se z veliko hitrostjo menjavale v njegovih mislih. Spomnil se je vsega, kar jim je pozabil povedati, in to ga je pekilo. Ko je bil z njimi, je molčal, namesto da bi povedal vse, kar mu je ležalo na duši. To bo popravil, ko bo spet z njimi. V objemu noči je postal majhen, skoraj prestrašen otrok. Nebesni svod nad njim je kazal grozeča prostranstva, ki jih ni mogel dojeti ali vsaj približno razumeti. Zvezdna svetloba, ki jo je gledal se je od planetov, galaksij in drugih nebesnih teles odbila že pred milijardami let in v resnici tisto, kar je gledal, že dolgo ni več obstajalo.

188 BESED;

samostalnikov: 31 (16 %)

pridevnikov: 10 (5 %)

- lastnostni: 7
- vrstni: 3

glagolov: 59 (31 %)

- sedanjik: 3
- preteklik: 46
- nedoločnik: 6
- prihodnjik: 3
- pogojni naklon: 1

predlogov: 23 (12 %)

prislovov: 11 (6 %)

- načinovni: 10
- krajevni: 1

zaimkov: 30 (16 %)

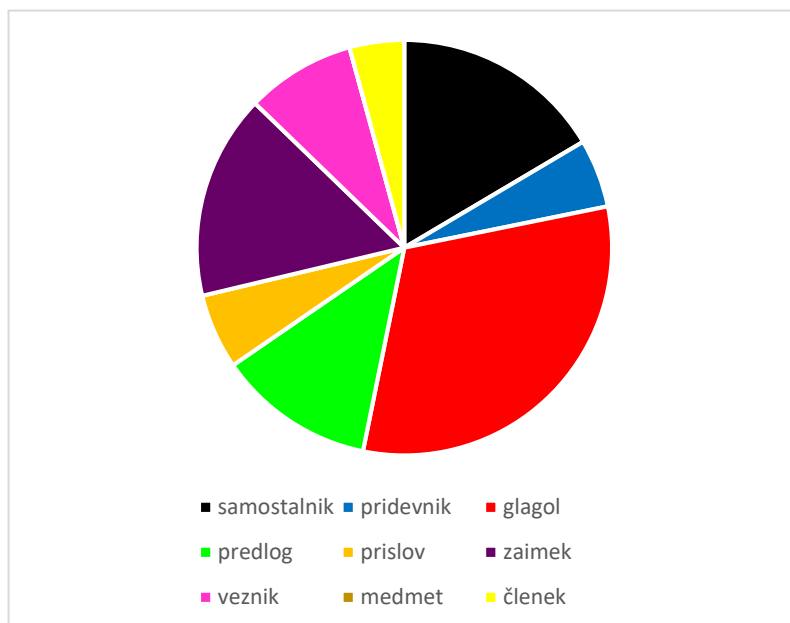
- samostalniški: 25
- pridevniški: 5

veznikov: 16 (9 %)

- priredni: 5
- podredni: 11

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 8 (4 %)

Graf 7: Preživetje, 12. poglavje

Slog: Prevladujejo polnopomenski glagoli v pretekliku, ki nakazujejo prevladujoči slogovni postopek **pripovedovanje**. Število samostalnikov je podobno številu zaimkov. Predlogov je veliko, kar nakazuje različna prostorska razmerja. Gre pa tudi za **subjektivno opisovanje** doživljanja odnosov in ljudi v Simonovem življenju.

Izvirnost: Primera (*vlekel se je kot čreva*); poosebitev (*čas se je poigral*); metafora (*objem noči*); okrasni pridevnik (*zvezdna svetloba*).

3.2.8 Igor Karlovšek: 13. poglavje

Peti dan samote je že z velikimi koraki hlastal čez dopoldanske ure, ko je Simon precej skrušeno sedel na podrtem deblu in mrzlično razmišljal, kako naj se izvleče iz zagate. Ogenj niti ni bil tako nujno potreben za življenje v naravi v avgustu. Maline so to leto zelo bogato obrodile, ob robu gozda in na vetrolomih ali snegolomih jih je bilo toliko, da se ni niti poznalo, če se je spravil nanje. Ljudje niso zahajali tako globoko v gozd, da bi jih nabrali, ker niso poznali rastišč, ali pa jih maline konec koncev niso zanimale. Če bo imel srečo, bo ujel še kakšno ribo, kobilice in mravlje so bile še vedno vse naokrog v izobilju. Večkrat je naletel na lazarje ali druge polže, le da se teh ni lotil surovih. Sluz ga je odvrnila, lahko bi jih pripravil pečene ali dušene, nikakor pa ne neobdelanih z vročino. Mehkolistni osat, rman, dežen in druge užitne rastline z veliko vitamina c so bile v polnem rastju. Gozd je v nedrjih skrival veliko gob. Konec julija in začetek avgusta sta bila prijazna do ljudi v gozdu. Proti koncu poletja bodo začele na nižjih legah roditi leske.

205 BESED;

samostalnikov: 52 (27 %)

pridevnikov: 16 (8 %)

- lastnostni: 8
- vrstni: 5
- števni: 3

glagolov: 49 (25 %)

- sedanjik: 1
- preteklik: 39
- prihodnjik: 6
- nedoločnik: 1
- pogojni naklon: 2

predlogov: 29 (10 %)

prislovov: 17 (9 %)

- načinovni: 13
- količinski: 3
- krajevni: 1

zaimkov: 14 (7 %)

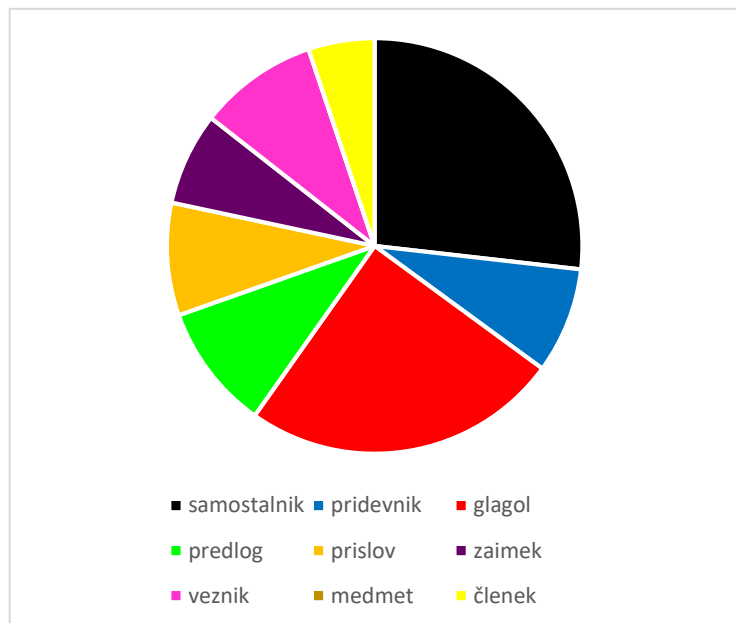
- samostalniški: 11
- pridevniški: 3

veznikov: 18 (9 %)

- priredni: 11
- podredni: 7

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 10 (5 %)

Graf 8: Preživetje, 13. poglavje

Slog: V tem poglavju gre za podoben delež samostalnikov in glagolov. Polnopomenski glagoli so večinoma v pretekliku. Na tretjem mestu so predlogi, saj vidimo, da se dogajanje odvija na različnih krajih. Prepletata se slogovna postopka **pripovedovanje** in **opisovanje**.

Izvirnost: Poosebitev (*peti dan samote je hlastal, gozd je v nedrjih skriva, konec julija in začetek avgusta sta bila prijazna do ljudi*).

3.2.9 Igor Karlovšek: 14. poglavje

Ne glede na rano je precej dobro spal, kar je štel za dobro znamenje. Bolele so ga vse mišice v telesu, a je vedel, da bodo bolečine minile, kakor hitro se bo dobro razmigel. Noga mu je otekla, vendar je ocenil, da ne zaradi vnetja, ampak udarca. Zamenjal je oblogo in spet povezal rano. Trudil se je, da je nogo držal dvignjeno od tal in da se ni opiral nanjo. V ta namen si je priskrbel še eno močno vejo; zdaj je pri hoji uporabljal dve. Moral je po vodo in potreboval je hrano. Jedilnik se ni spremenil, napadel je nič hudega sluteče žuželke, saj druge možnosti, da bi želodec napolnil z beljakovinami, ni bilo. Če bi šlo po njegovem, bi si naložil rib, in če bi mu res uspelo zakuriti, bi jih prekadil na dimu, da bi si ustvaril rezervo za deževne dni, ki so zdaj prišli prehitro, on pa ni imel vnaprej pripravljene nobene hrane, da bi si jo potlačil v usta. Jezilo ga je, da je merjasca povsem spregledal. Že res, da je tičal v grmovju in da se ni niti premaknil, ko se je on, zaverovan vase in zadovoljen nad lastno tiho hojo ter očitno ne tako zelo dobro zamaskiranim vonjem tihotapil mimo.

205 BESED;

samostalnikov: 32 (16 %)

pridevnikov: 15 (7 %)

- lastnostni: 11
- števniki: 4

glagolov: 61 (30 %)

- preteklik: 49
- prihodnjik: 4
- pogojni naklon: 7
- nedoločnik: 1

predlogov: 14 (7 %)

prislovov: 20 (10 %)

- načinovni: 18
- časovni: 2

zaimkov: 22 (11 %)

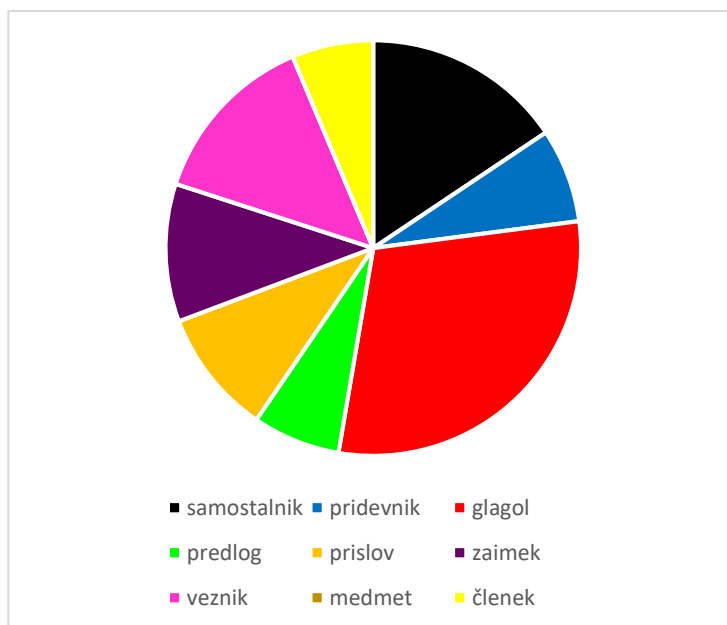
- samostalniški: 20
- pridevniški: 2

veznikov: 28 (14 %)

- priredni: 12
- podredni: 16

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 13 (6 %)

Graf 9: Preživetje, 14. poglavje

Slog: V tem besedilu prevladujejo polnopomenski glagoli v pretekliku. Veznikov je skoraj toliko kot samostalnikov. Avtor govori o tem, kako se Simon ukvarja s svojo rano in iskanjem hrane v naravi. Prevladujoči slog je **pripovedovanje**.

Izvirnost: Poosebitev (zamaskirani vonj).

3.2.10 Igor Karlovšek: 15. poglavje

Noga ga je ves dan bolela. Ni si priznal, da ga to močno ovira. Pri potoku je še enkrat poskusil z mrežo, ujel precej majhno postrv in se spogledal z njeno čudovito temno steklovino v očesu. Nobenega strahu ni videl v njej, čakala je, kakor da je preložila svojo usodo v njegove roke. Kar bo, pač bo. Tudi ona je vsak dan hlastala po žuželkah, ki so padle v vodo, prevarane zaradi sončnega odbleska ali zato, ker so izbrale napačen trenutek, ko so na dnu potoka med noge ujele zračni mehurček in se povzpele proti gladini. Bila je še tako majhna in on tako presneto lačen. Nežno jo je položil nazaj v vodo, v trenutku, ko je začutila, da je spet v svojem domačem elementu, je udarila z repom in izginila pod skalo. Medtem ko je gledal za ribo, je opazil lepo ravno ploščo, s katero bi pokrtil priročno skladišče v votlini, a je ni mogel dvigniti iz vode. Pretežka je bila samo za eno roko, z obema pa ni mogel prijeti bremena, dokler se rana na nogi ne zaceli. Prestavil je vprašanje prenašanja plošče v votlino na neki drug dan in se vrnil proti votlini.

197 BESED;

samostalnikov: 40 (20 %)

pridevnikov: 16 (8 %)

- lastnostni: 10
- vrstni: 3
- števni: 3

glagolov: 56 (28 %)

- sedanjik: 4
- preteklik: 47
- prihodnjik: 2
- pogojni naklon: 1
- nedoločnik: 2

predlogov: 26 (13 %)

prislovov: 10 (5 %)

- načinovni: 8
- krajevni: 1
- količinski: 1

zaimkov: 23 (12 %)

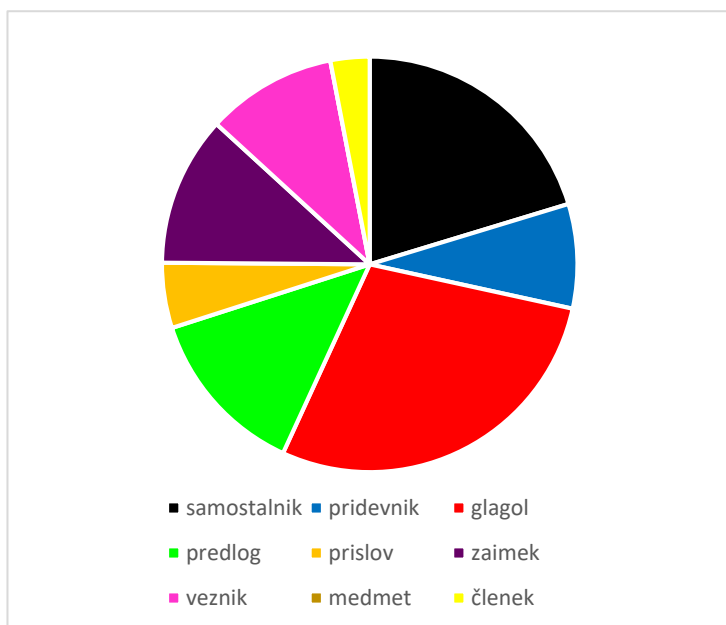
- samostalniški: 15
- pridevniški: 8

veznikov: 20 (10 %)

- priredni: 9
- podredni: 11

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 6 (3 %)

Graf 10: Preživetje, 15. poglavje

Slog: Tudi v tem poglavju je največ polnopomenskih glagolov, večina jih je v pretekliku. Delež zaimkov in predlogov je velik. Pridevnikov in prislovov je malo. Prevladujoči slog je **pripovedovanje z elementi subjektivnega opisovanja**, ko prikazuje doživljanje male ribe, ki jo ujame.

Izvirnost: Okrasni pridevnik (*čudovita temna steklovina, lepo ravno ploščo*); poosebitev (*riba je preložila svojo usodo v njegove roke*).

3.2.11 Igor Karlovšek: 3. del: 20. poglavje

Dvanajstletna Janja Knez si je ogledovala selfi z njej najlepšim pevcem srednješolske skupine, ki je gostovala na Osnovni šoli Livada v Ljubljani. Dolgo je čakala, da je gneča popustila in so se nastopajoči preoblekli, potem pa je le dočkala, da so se prikazali na stopnišču. Pričakovala je mrščenje ali odklonilno odkimavanje, a se je njen idol iskreno nasmehnil, pritisnil lice k njenemu in počakal, da je pritisnila na kvadratega na telefonu. Zdaj se je ustavljala vsakih petdeset metrov in občudovala njegov obraz. Pot je zaznavala samo s kotički oči, a ulica je bila prazna, ljudje so že bili doma na večerji, mularija pa še ni pobegnila od doma. Niti opazila ni kombija, ki je počasi vozil ob pločniku. Ravno ko je ugasnila telefon, so precej glasno zacvilile zavore. Nenadoma so se odprla stranska vrata, zazevala je velika črna luknja in v strahu je povsem zmrznila. Telefon ji je padel iz rok.

150 BESED;

samostalnikov: 36 (24 %)

pridevnikov: 10 (7 %)

- lastnostni: 5
- vrstni: 4
- števniki: 1

glagolov: 49 (33 %)

- preteklik: 49

predlogov: 13 (9 %)

prislovov: 11 (7 %)

- načinovni: 8
- časovni: 2
- krajevni: 1

zaimkov: 13 (9 %)

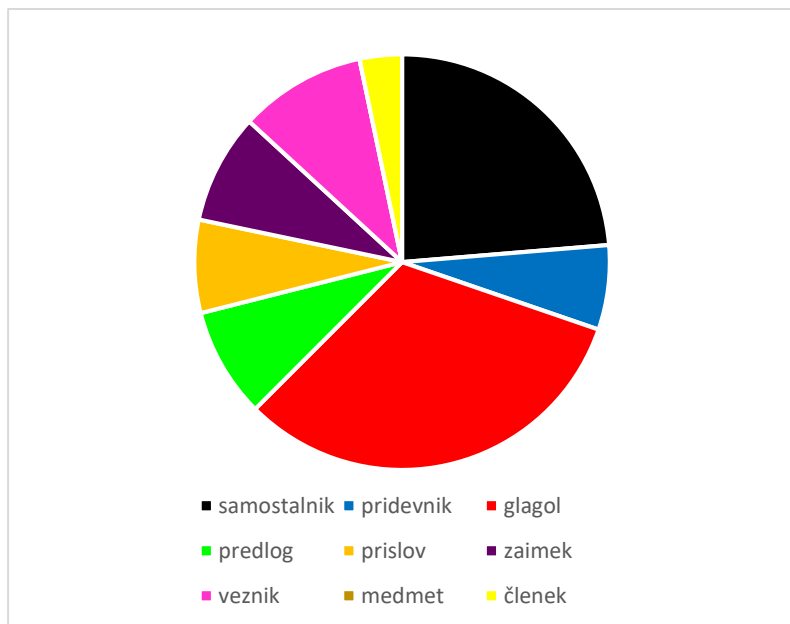
- samostalniški: 7
- pridevniški: 4

veznikov: 15 (10 %)

- priredni: 8
- podredni: 7

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 5 (3 %)

Graf 11: Preživetje, 20. poglavje

Slog: Prevladujejo polnopomenski glagoli v pretekliku. Pisatelj prikazuje zgoščeno dogajanje dejanja ugrabitve deklice. Glavni slogovni postopek je **pripovedovanje**.

Izvirnost: Slogovno zaznamovane besede (*selfi*, *idol*, *mularija*); okrasni pridevnik (*velika črna luknja*); poosebitev (*zavore so zacvilile*).

3.2.12 Igor Karlovšek: 21. poglavje

Dan, ki je v celoti spremenil Simonovo precej mirno čakanje na iztek tretjega tedna gozdne robinzoniade, se ne bi mogel začeti bolje. Vlaga v gozdu in toplo vreme sta nagnala poletne gobane, da so poganjali kot za stavo. Tudi drugih užitnih gob, kot so kukmaki, lisičke, polžarji in najrazličnejše druge vrste gobanov, je bilo veliko. Kuhal si je gobje juhe, začinjene z najrazličnejšimi zelišči, zaloga soli, za katero je bil prepričan, da bo zadostovala za ves mesec, pa se je močno skrčila. Brezbrižni dnevi brez medvedov in s pozabljenim napadom divjega prašiča so ga kar malo uspavali. Nadaljeval je pot na zahod in na ta način dosegel mejo, do kamor je lahko prišel, da bi se še v normalnem tempu vrnil na srečanje z mamo. Bil je prepričan, da bo to tudi zadnje srečanje in da ne bo več šel v gozd. Dokazal je svoje. Pred njim so bili novi izzivi, veselil se jih je. Nenadoma se je sramežljivost zaradi brazgotin na nogi zdela otročja in povsem nepotrebna. Zakaj sem si toliko gnal k srcu?

172 BESED;

samostalnikov: 40 (23 %)

pridevnikov: 20 (13 %)

- lastnostni: 10
- vrstni: 6
- svojilni: 1
- števni: 3

glagolov: 43 (25 %)

- sedanjik: 1
- preteklik: 33
- prihodnjik: 6
- pogojni naklon: 2
- nedoločnik: 1

predlogov: 19 (11 %)

prislovov: 11 (6 %)

- načinovni: 8
- količinski: 2
- časovni: 1

zaimkov: 18 (10 %)

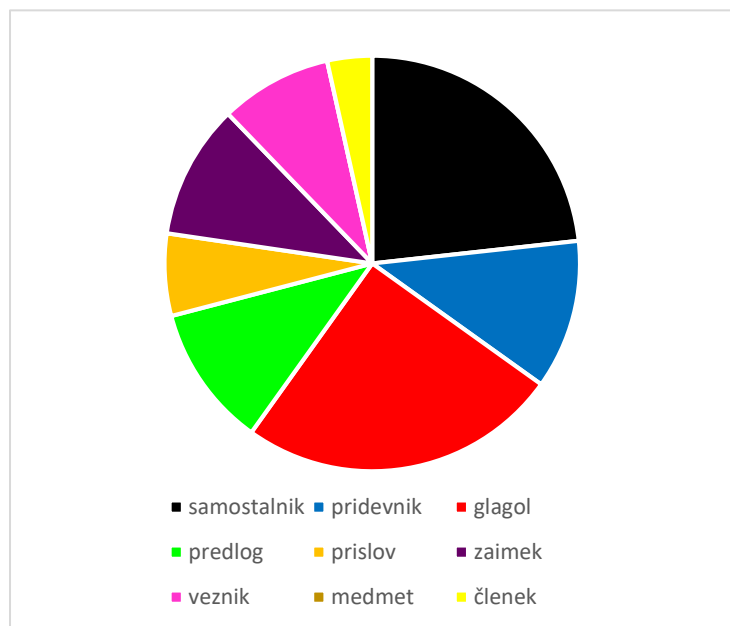
- samostalniški: 14
- pridevniški: 4

veznikov: 15 (9 %)

- priredni: 7
- podredni: 8

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 6 (3 %)

Graf 12: *Preživetje*, 21. poglavje

Slog: Polnopomenski glagoli v pretekliku ter samostalniki, ki jih natančno določajo pridevniki, so dokaj izenačeni. V odlomku se izmenjujeta **subjektivno pripovedovanje** in **opisovanje**, avtor pooseblja naravo.

Izvirnost: Okrasni pridevnik (*poletni gobani, brezbrizni dnevi, pozabljen napad, otročja nepotrebna sramežljivost*).

3.2.13 Igor Karlovšek: 22. poglavje

Janjina starša sta šele zjutraj ugotovila, da je nekaj narobe. Majda Knez je imela za seboj težko operacijo, ko se je cela ekipa kirurgov trudila rešiti življenje gradbenemu delavcu, ki je padel s sedem metrov globoko z gradbenega odra. Pred seboj je videla samo posteljo. Odložila je svoje stvari v dnevni sobi, bolj iz navade kot radovednosti zaokrožila po kuhinji in se samodejno usmerila v spalnico. Podnevi je le s težavo zaspala, življenjski ritem je bil zaradi dvanajsturnega delovnika in dela ponoči porušen, toda takrat si je želela vsaj za urico ali dve zatisniti oči, ne da bi jo pri tem kdo motil. Odgrnila je rjuho, poleti na sebi ni trpela teže odeje, ko je skozi možgane priključevalo spoznanje, da nekaj ni v redu. Ni se dobro zavedala, kaj je to, ampak nekaj ni bilo tako, kot bi moralo biti. Bosa in samo v perilu se je po prstih vrnila na hodnik. Vse je bilo tiho. Računalnik v dnevni sobi je miroval.

161 BESED;

samostalnikov: 34 (21 %)

pridevnikov: 13 (8 %)

- lastnostni: 3
- vrstni: 7
- svojilni: 1
- števniki: 2

glagolov: 43 (27 %)

- sedanjik: 3
- preteklik: 35
- nedoločnik: 3
- pogojni naklon: 2

predlogov: 19 (12 %)

prislovov: 14 (9 %)

- načinovni: 9
- časovni: 5

zaimkov: 18 (11 %)

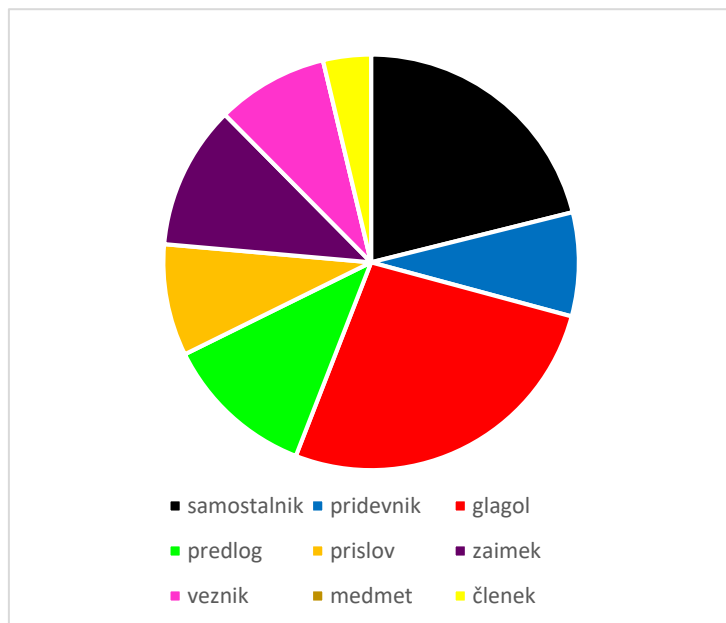
- samostalniški: 16
- pridevniški: 3

veznikov: 14 (9 %)

- priredni: 6
- podredni: 8

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 6 (4 %)

Graf 13: Preživetje, 22. poglavje

Slog: Ponovno imajo največji delež polnopomenski glagoli v pretekliku, na drugem mestu so samostalniki. Na tretjem mestu so predlogi. Veliko je zaimkov. Prevladujoči slog je **pripovedovanje**.

Izvirnost: Pomanjševalnica (*urica ali dve*); poosebitev (*računalnik je miroval, skozi možgane je priključevalo spoznanje*).

3.2.14 Igor Karlovšek: 23. poglavje

Ugrabitelja sta se že ob sedmih zjutraj spet sestala v hiši, kjer sta tako neumno nasedla dvanajstletni frklji. Pred hišo je stal kombi, s katerim je svetlolasi Tadej Berčič pripeljal dva krvosledca. Psa sta nemirno postopala v kletki, dolga ušesa so se jima skoraj vlekla po tleh. Pričakovala sta akcijo, sicer ju ne bi zbezali iz kletk sredi noči in odpeljali v gozd. Vlekla sta vonjave nase in tiho cvilila. "Pa znaš delati s temi psi?" Tadič je dvomil, da je njegov partner s pomočjo teh dveh na videz živali sposoben izslediti pobalinko. "Brez skrbi, Matjaž." Tadej pravzaprav ni bil tako brez skrbi. Naročnik je zelo jasno zahteval, kako naj bi zadeva potekala. Dekle bi bilo treba odpeljati v hišo, jo zadržati tam, dokler ne bi dobila nadaljnjih navodil. Matjaž in Tadej nista bila ne duša ne možgani podviga. Sprejela sta naročilo, in ko je naročnik zatrdil, da se punčki ne bo zgodilo nič slabega, da jo morata zadržati samo dva, tri dni in potem izpustiti, sta pripravljena prevzeti delo za zelo lepo plačilo.

172 BESED;

samostalnikov: 45 (26 %)

pridevnikov: 12 (7 %)

- lastnostni: 5
- vrstni: 1
- števni: 6

glagolov: 48 (28 %)

- sedanjik: 2
- preteklik: 34
- prihodnjik: 2
- pogojni naklon: 4
- nedoločnik: 6

predlogov: 15 (9 %)

prislovov: 15 (9 %)

- načinovni: 12
- časovni: 1
- krajevni: 1
- količinski: 1

zaimkov: 12 (7 %)

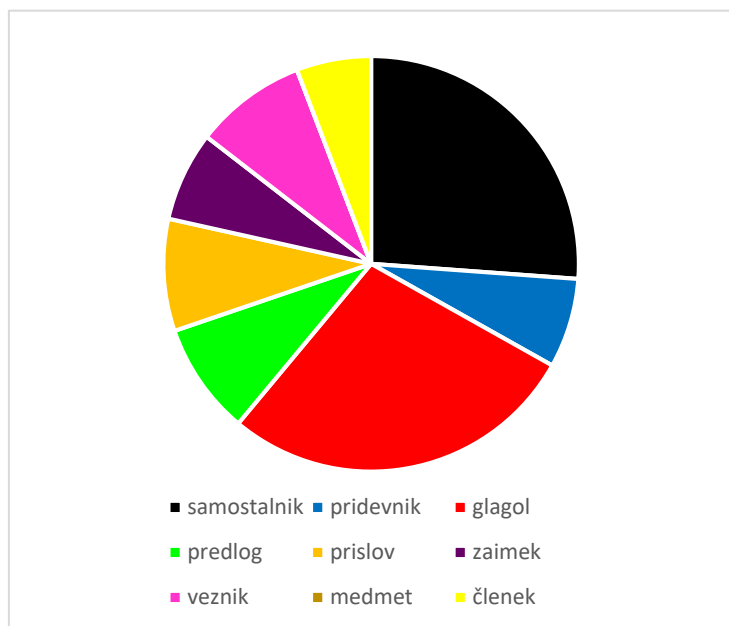
- samostalniški: 9
- pridevniški: 3

veznikov: 15 (9 %)

- priredni: 9
- podredni: 6

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 10 (6 %)

Graf 14: Preživetje, 23. poglavje

Slog: Število samostalnikov in glagolov je zelo podobno. Nekaj glagolov je v nedoločniku. Na tretjem mestu so vezniki, prislovi in predlogi. Zaimkov in pridevnikov je za odtенок manj. Precej je členkov. Prevladujoči slog je subjektivno pripovedovanje (dialog).

Izvirnost: Slengovski izrazi (*frklja*, *pobalinka*, *punčka*); metafora (*ne duša ne možgani podviga*); poosebitev (*dolga ušesa so se jima vlekla po tleh*).

3.2.15 Igor Karlovšek: 24. poglavje

Simon si je v glavi skoval načrt, v katerega je vložil vse svoje upe. Najpomembneje bo vzdrževati hud tempo, brez ustavljanja, in ohranjati čim večjo razdaljo med njima in pregonom. Upal je, da se bodo zasledovalci ustavili in ga ne bodo zasledovali ponoči z lučmi. V tem primeru bi šlo na tesno, ker bi ga slej ko prej ujeli. Mala junakinja je presenetila. Stiskala je usta in se ni pritoževala, čeprav ji ni prizanašal. Ustavila sta se pri izvirih in popila sveže studenčnice, kolikor sta mogla, potem pa nadaljevala. Simon je poznal pot, ampak oznake so mu vseeno pomagale. Pričakoval je, da bodo zasledovalci opazili zataknjene palice, zato jih je ruval in jih nosil s seboj, nato pa jih vrgel v kakšno luknjo ali v gosto grmovje. Vsakič, kadar je prišel do vode, ki je tekla s hriba navzdol, je stopil vanjo, si zadel dekle na hrbet in se spustil ali povzpел po vodi vsaj petdeset metrov. Potem se je usmeril tja, od koder je prišel, in hodil vsaj dvesto metrov nazaj. Čeprav je bila Janja lahka, se je na teh dvesto metrih dobro zasopel.

179 BESED;

samostalnikov: 31 (17 %)

pridevnikov: 9 (5 %)

- lastnostni: 5
- vrstni: 1
- števniki: 3

glagolov: 58 (32 %)

- preteklik: 46
- prihodnjik: 7
- nedoločnik: 3
- pogojni naklon: 2

predlogov: 17 (9 %)

prislovov: 11 (6 %)

- načinovni: 6
- časovni: 3
- krajevni: 2

zaimkov: 23 (13 %)

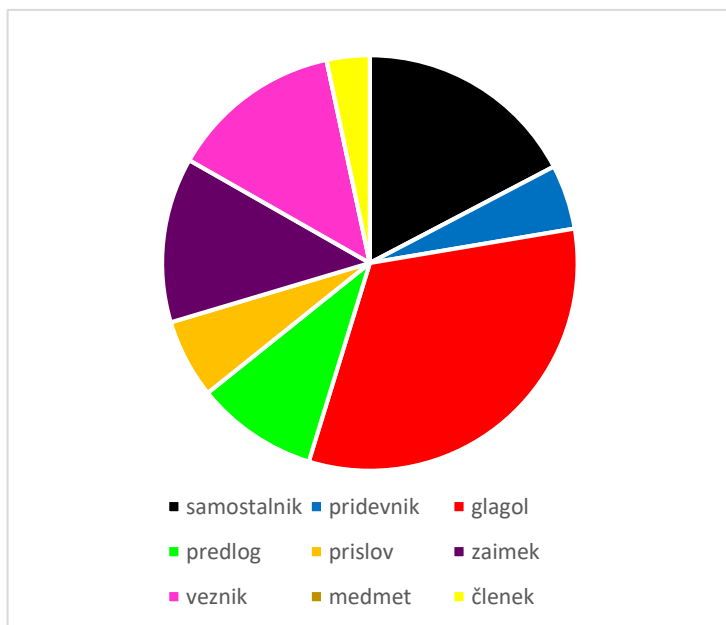
- samostalniški: 18
- pridevniški: 5

veznikov: 24 (13 %)

- priredni: 16
- podredni: 8

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 6 (3 %)

Graf 15: Preživetje, 24. poglavje

Slog: Prevladujejo polnopomenski glagoli v pretekliku. Pridevnikov je izjemno malo. Veliko je veznikov v vezalnem in časovnem razmerju. Prevladujoči slog je **pripovedovanje**.

Izvirnost: Okrasni pridevnik (sveža studenčnica).

3.3 GENIJI Z NASMEHOM

3.3.1 Marko Kravos: Geniji skrivaj

»Tude otroci mor'jo živet!« reče šjora Guljelmina. Sosedov Just, ki pred hišo popravlja podplat na čevlju, namreč grdo kolne in kriči. Misli, da mu je mularija odnesla orodje. Njegova žena Giga pa otrok sploh ne trpi. »So jih same neumnosti in nagajanje, nobene kreance ne pameti,« tako govori. »Mi so popljujevali radič na njivi in se mi špotali, da bo tako bolj zabeljen. Ma bom ben poklicala guardie in jih sprav'la v kaštitut, ko jih doma ne znajo naučit spoštovanja!« Just še vedno ne najde klešč in rohni, da jih bo, klince otroške, pobil enega po enem. Jaz že vem, kako se bo končalo: Just bo našel kladivo pod kakšno cunjjo ali kofo, s katero ga je pokrila njegova Giga. Potem se bo spravil nanjo in ji izrekel vse na račun njene pameti, matere in drugih sorodnikov, boga, Device Marije in tiste škrove od ure, ko se je rodila, in prekletega dneva, ko jo je srečal. Jaz sem Marko, in tudi če sem zdaj mulko, se mi zdi lepo, kar je rekla šjora Guljelmina: da imam pravico živet. Ma ko zrasem, ne bi hotel biti tak, kot so ti zopni ljudje okrog mene. Bi jih bilo treba vse spraviti v pržon ali v norišnico, našo svetivansko, ki je največja na svetu. Takšnih niti druga svetovna vojska, ki je divjala tu malo časa nazaj, ni hotela pobrati. Najlepše bi bilo, če bi se zmenili mi od naše klape in bi ostali vedno skupaj. Malo bi razširili bunker na hribu, ulovili bi si kako ribo v morju, prodajali star pleh in star papir in živeli po svoje. Tudi s klapo ni, da bi bil prav zadovoljen ... Vedno kdo razbiva škatle in se sili biti več kot drugi. Moja mama, moji dve sestri? Včasih je lepo z njimi, ne zmeraj. Grozno bo postati velik in normalen. Silijo me jesti polento, da bom zrasel. Da bom potem prisiljen biti velik in normalen kot oni. »Tudi otroci mor'jo živet,« pravi Guljelmina. Ma ob vsej polenti in rižotu bo to trajalo zelo malo. Milko Bambič je rekel, da geniji živijo sami. Geniji so umetniki, se pravi, slikarji, violinisti in pisatelji, ma tudi tisti, ki izumijo kaj novega: kakšno bolezen in kako se jo zdravi. Tudi, kako bi se iz radiča, ki je poln železa, dalo delati žblje ali vsaj ta male cvečke. Tisti, ki to pogrunta, je genij in lahko živi sam zase. Jaz sem rad sam. Berem kako knjigo. Še rajši gledam ure in ure oblake v luži pri Birsovih: na vodi med oblaki se pretegujejo žabe. Bolj kot oblake gledam lepe žabje krake, ki so skoraj tako lepi kot noge moje prijateljice Alide.

423 BESED;

samostalnikov: 92 (22 %)

pridevnikov: 31 (7 %)

- lastnostni: 21
- svojilni: 1
- vrstni: 3
- števni: 6

glagolov: 101 (24 %)

- sedanjik: 42
- preteklik: 19
- prihodnjik: 20
- nedoločnik: 10
- pogojni naklon: 10

predlogov: 24 (6 %)

prislovov: 34 (8 %)

- načinovni: 22
- časovni: 5
- količinski: 1
- krajevni: 6

zaimkov: 62 (15 %)

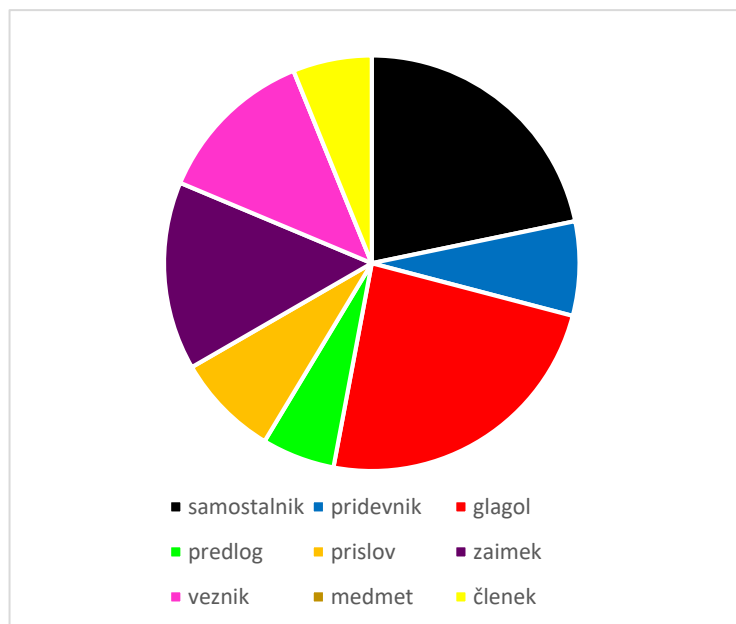
- samostalniški: 40
- pridevniški: 22

veznikov: 53 (13 %)

- priredni: 28
- podredni: 25

medmet: 0 (0 %)

členkov: 26 (6 %)

Graf 16: Geniji skrivaj

Slog: V odlomku je največ glagolov. Prevladujejo glagoli v sedanjiku, enak delež je glagolov v pretekliku in prihodnjiku. Na drugem mestu so samostalniki, ki v glavnem opisujejo dogajanje. Prevladujoči slogovni postopek je **subjektivno opisovanje**.

Izvirnost: V odlomku je 23 primorskih narečnih izrazov, v zgodbi 49 (šjora, kofo, kaštitut, kreance, pržon ...).

3.3.2 Slavko Pregl: Fotografija z vate

“Prinesla sem fotografije,” je rekla mama Marija Pirc, odložila svojo veliko službeno torbo na mizo v dnevni sobi in odšla proti kopalnici. “Fotografije?” je malo odsotno vprašal Matej. Ležal je na kavču in preskušal, ali se bo prej pokvaril televizor ali bo morda prej njega minila želja pritiskati na gumb daljinca. “Z vate!” je še kriknila mama in se zaprla v kabino s tušem. Težka poletna sopara je storila svoje. “Z vate?” se je oglasil Lenart in pridrvel iz svoje sobe. “Kje so?” Očeta so doma pričakovali šele čez kakšno uro. Matej je bil ves dan slabe volje. Dopoldne je postalo nepreklicno jasno, da bo tretje leto gimnazije zaključil s cvekom iz kemije. S profesorico sta se nemilo spopadla že na prvi šolski dan. Uro kemije je zamudil, ker ga je razredničarka v odmoru prosila, naj ji pomaga nositi knjige šolskega učbeniškega sklada v knjižnico. V učilnico je stopil tik za profesorico in sedel na prvi stol. “A se pišeš na A?” je vprašala profesorica kemije. “Pri meni se sedi po abecedi.” “Ne,” je zamrmral Matej, “Ampak tale stol je pač prazen. Anja Antončič pa manjka.” “A si pameten?” je zanimalo profesorico. “Gospa profesor, prosim, naj pojasnim,” je Matej vstal in utrujeno nadaljeval. “Pomagal sem razredničarki, zamudil sem uro, zato sem sedel na prvi prazen stol.” Potem je pogledal po kabinetu. “Drugih praznih stolov ni.” “No, tukaj pač ne boš sedel!” je divje rekla ženska in odprla dnevnik. Matej je pogledal naokrog in počasi šel do okna. Sedel je na okensko polico. “Ne le da si pameten, tudi nesramen si. Pojdi ven! Neopravičena ura.” Naslednje ure kemije je bil Matej nepričakovano in edini vprašan tisto snov, ki so jo jemali prejšnjo uro. Dobil je velik cvek. Kasneje je v šolskem letu nekajkrat odšel na inštrukcije iz kemije. Upokojeni profesor mu je ves čas zatrjeval, da zna vsaj za tri, a on je v šoli vsakič dobil nezadostno. V tretjem trimestru je nenadoma pisno kontrolko pisal štiri in prosil učiteljico, da bi popravljala ocene za nazaj.

335 BESED;

samostalnikov: 84 (26 %)

pridevnikov: 33 (9 %)

- lastnostni: 13
- vrstni: 11
- števniki: 9

glagolov: 100 (29 %)

- sedanjik: 13
- preteklik: 76
- prihodnjik: 8
- pogojni naklon: 1
- nedoločnik: 2

predlogov: 34 (10 %)

prislovov: 23 (8 %)

- načinovni: 14
- časovni: 5
- krajevni: 4

zaimkov: 22 (6 %)

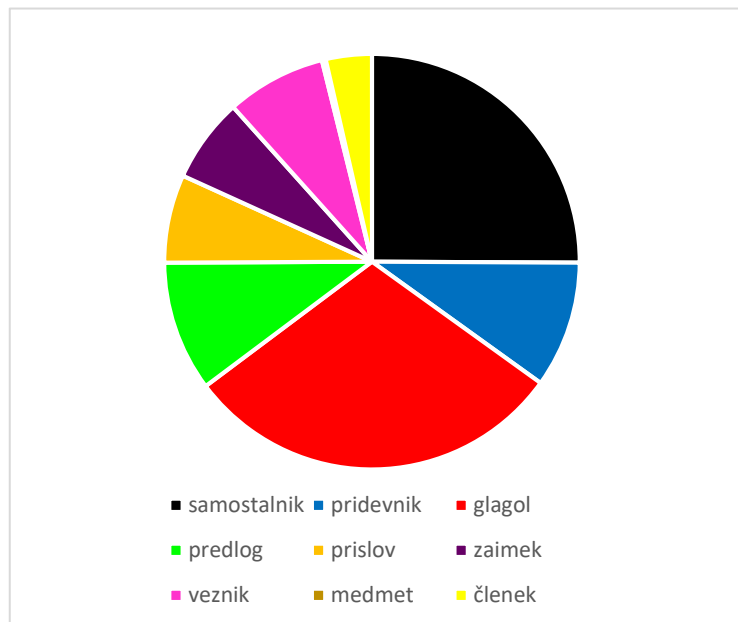
- samostalniški: 16
- pridevniški: 6

veznikov: 26 (8 %)

- priredni: 21
- podredni: 5

medmetov: 1 (1 %)

členkov: 12 (4 %)

Graf 17: Fotografija z vate

Slog: Prevladujejo glagoli v pretekliku, sledijo samostalniki. Tako opazimo, da gre za subjektivno pripovedovanje (dialog). Vezniki so v veliki večini priredni. Avtor začne zgodbo pripovedovati v sedanjosti in se vrne v preteklost.

Izvirnost: /

3.3.3 Dim Zupan: Duh Maksa Zeljarskega

Samo še zelo stari ljudje pomnijo, kako je bilo nekoč v Trnovem, tem malem predelu na robu Ljubljanskega barja, ki se nahaja na samem jugu mesta, kjer se spogleduje z očakom Krimom in se ogleduje v zeleni Ljubljani in vitki Gradaščici. Zmeraj je veljalo in še vedno drži, da kadar ima Krim kapo, se pravi, da je vrh skrit v oblake, bo v Ljubljani zagotovo deževalo. Ker so Trnovemu pravili tudi Solatna vas, zaradi obširnih vrtov, kjer so branjevke pridelovale zelenjavo, se je vsako jutro proti Krimu uprlo na desetine parov oči. Bo dež blagodejno poškropil sočivje ali pa bo potrebno nadležno zalivanje? Hišice so bile nizke, pritlične, niso zakrivale pogledov, kot to počno na novo zrasli bloki. Rečica Gradaščica, ki se prav v Trnovem izliva v Ljubljano, je bila vedno meja proti mestu. Na drugi strani je že starodavno Krakovo, neko čisto drugo naselje s čisto drugimi ljudmi, pa čeprav so se sosedje lahko streljali s fračami, tako blizu so bili. In kar je najbolj čudno, to so tudi počeli, kajti Trnovčani in Krakovčani so bili od nekdaj na smrt skregani. Dogajale so se hude bitke s fižolovimi preklami, kadar so se srečali fantje z obeh bregov Gradaščice. Ujetnikom so preklje napeljali skozi rokave in jih z brcami napodili na drugo stran mejne rečice, da so pritekli z razprtimi rokami kot strašila. To je bila huda sramota, ki jo je bilo treba čimprej maščevati z istim dejanjem, in tako je šlo v nedogled, vse dokler na trnovski strani niso podrl majhnih pritličnih hišic, z buldožerji razrili vrtov in postavili blokovega naselja. In Trnovo je za vedno spremenilo svoj obraz. Krakovo so pa zaščitili kot kulturno dediščino. In tako so šli v pozabo vsi ptičarji, šojarji, rkarji, gobarji, travarji in drugi posebneži, ki so naseljevali tiste starodavne hiške. Ena izmed starih uličic v Trnovem se je imenovala Zeljarska, ker so tam od davnih časov pridelovali kislo zelje in kislo repo. V tem so bili tako uspešni in kakovostni, da se v starih bukvah najdejo zapisi, kako so njihove izdelke v sodih vozili celo na cesarski dvor na Dunaj, ko je Ljubljana še sodila v že zdavnaj rajnko Avstroogrsko. Je že moralo biti kislo zelje res od sile, če so se cesarju Francu Jožetu po njem cedile sline. Na Zeljarski sedem je nekoč prebival Maks Kragelj ali Zeljarski Maks po domače. To je bil čuden patron. Kadar je hitel po opravkih, je gledal v tla in drobil s krivima nogama, kot bi se mu vedno nekam mudilo.

406 BESED;

samostalnikov: 101 (26 %)

pridevnikov: 49 (12 %)

- lastnostni: 24
- vrstni: 17
- števniki: 8

glagolov: 95 (23 %)

- sedanjik: 12
- preteklik: 75
- prihodnjik: 5
- nedoločnik: 2
- pogojni naklon: 1

predlogov: 45 (11 %)

prislovov: 30 (7 %)

- načinovni: 21
- krajevni: 3
- časovni: 6

zaimkov: 29 (8 %)

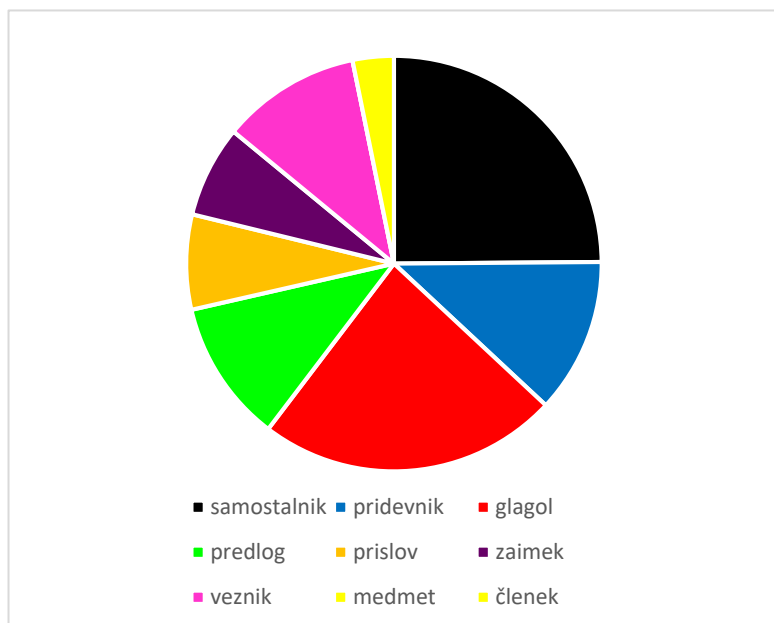
- samostalniški: 18
- pridevniški: 11

veznikov: 44 (10 %)

- priredni: 18
- podredni: 26

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 13 (3 %)

Graf 18: Duh Maksa Zeljarskega

Slog: V tej zgodbi je največ samostalnikov, ki jih natančneje opisujejo pridevniki. Sledijo glagoli. Zaznati je **subjektivno opisovanje** in delno **pripovedovanje**.

Izvirnost: Poosebitev (*Ljubljansko barje ... se spogleduje z očakom Krimom*), okrasni pridevnik (*vitka Gradaščica*), zastarela beseda (*čuden patron*).

3.3.4 Janja Vidmar: Hud dan v mojem lajfu

Moj mali braterisimo k zajtrku prišla s plavutkami na nogah in s podvodno masko na faci. Diha skozi dihalo, kot da je v akvariju. V skodelo si nalije mrzlega mleka in za njim vsuje pol škatle čokolina. V mojih špeglih z dioptrijo -16 (odvzemi desetico in se sprijazni z grenko resnico) je brat kot bakterija pod mikroskopom. Oživi samo pod povečevalom. Ja, takšna sem. Svet je boga lisa, drobižek, dokler si ga ne povečam na XXL. "Mami, žlico!" pihne mulo v kup kosmičev, ki plavajo na kravjem iztisnjem soku. Trikrat hura za čokolino v sladkornici, fotrovi kavici, na MOJEM stebelu zelene in v kozarcu MOJEGA grenivkega soka! Sama v svojem lajfu po novem ne sodelujem aktivno, temveč samo kot šepetalka. To je ženska, ki v teatru čepi v skriti luknji in igralcem pomaga igrati. Eko, to počnem jaz! S filozofskega aspekta sem, voila, eno malo božanstvo. Boginja življenja in smrti. Zato sva se z Gabrielle iz sosednjega bungalova domenili, da greva like malo naokrog. Počeki! sceno s tipčki. Gašper, to je moj braderček v plavutkah in podvodni maski, se že tri dni ne loči od prospekta z naslikano jadnico in morskim konjičkom, luštnim ponijem iz Piranskega zaliva, sem mislila, da so že izumrli, na razpetem prospektu piše NAVTIKA IN TURIZEM — PODVODNI AKVARIJ. "Ajajajaj ... e ... e ... e ... e ..." Oglašanje skurjenega tjulnja prihaja iz spalnice, kjer moj fotr na francoski postelji (nič seksualnega) plačuje davek sončnim počitnicam. Mat mu mehurje na zažganem hrbtu sanira z jogurtom, okus je razširila z rezinami svežih kumar. Jogurt ob stiku s pohano kožo ogabno cvrči, mat pa fotra miri z izjavami: "No, no, bošček ... Saj vem, da boli ... Pikico še potrpi, pa bo bolje ..." Hkrati ga obrača kot ražnjič na žaru, da mu oskrbuje še scvrte rane na trebuhu. Optam si torbo, v kateri prenašam nekaj malenkosti: dvojne sončne špegle, znamke Dolce&Gabbana in Addidas, razpršilec za usta z okusom mint, zavojček Orbitohnezucker, če bi mogoče padlo kakšno zalizovanje, denarnico s fotkami svojih bivših, da zvečer lažje zaspim v solzah, intimne robčke, če bi ubodla kakšnega kamasutriča, drobiž, maskaro long lashes, ki iz mojih golih vek pričara mikro trepalnice, vlažne robčke za rokovanje s sumljivimi osebki, ki si po lulanju ne umijejo rok, dve reviji, če bi se Gabrielle po naključju izkazala za bedno družbo, deodorant, tablete proti glavobolu, z njimi bejba deluje bolj krhko in nežno, v slogu 'trpim za pogostimi migrenami ...', vitezi takoj postanejo zaščitniški, v slogu 'ejga, moram jo obvarovat pred migreno ...', in, jasno, mobiča sramotne znamke, brez UMTS, FNZ, OPS, SRZPM, infre in modrega zoba, ker fotr pravi, da imam modrostne. Naka, raje ga pustim v bungalovu. Me še kdo odžene v pripor zaradi kraje muzejskega eksponata.

431 BESED;

samostalnikov: 147 (34 %)

pridevnikov: 49 (11 %)

- lastnostni: 26
- vrstni: 17
- svojilni: 1
- števniki: 5

glagolov: 67 (16 %)

- sedanjik: 53
- preteklik: 8
- prihodnjik: 1
- nedoločnik: 2
- pogojni naklon: 3

predlogov: 65 (15 %)

prislovov: 17 (4 %)

- načinovni: 13
- količinski: 2
- časovni: 2

zaimkov: 29 (7 %)

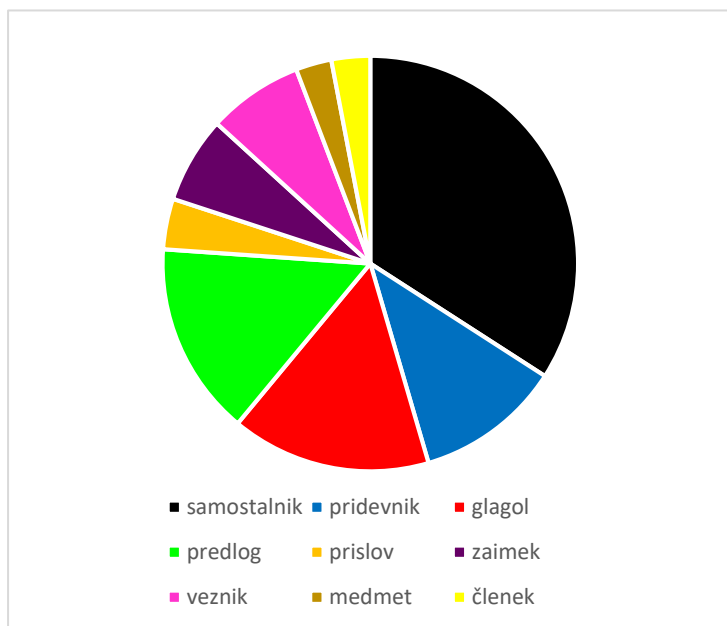
- samostalniški: 14
- pridevniški: 15

veznikov: 32 (7 %)

- priredni: 14
- podredni: 18

medmetov: 12 (3 %)

členkov: 13 (3 %)

Graf 19: Hud dan v mojem lajfu

Slog: Ta zgodba se povsem razlikuje od drugih, saj ima približno enkrat več samostalnikov kot glagolov, pridevnikov pa le 20 manj kot glagolov. Glagoli so v veliki večini v sedanjiku. Gre za **subjektivno opisovanje** (orisovanje).

Izvirnost: Izraziti sleng (*faca, fotr, tipček, bejba braterisimo*); medmeti (*naka, ejga, aj aj aj, no no*).

3.3.5 Matjaž Pikalo: Stric Pepi

Bile so jesenske počitnice, nič se mi ni dalo, niti dirkati z gorcem. Ležal sem na kavču in gruntal, da bi šel na kak hud koncert, če že. Svit in Vid, moja mlajša brata, pa sta mi težila, da bi se z njima igral "noč čarovnic", lepo prosim. Rekel sem jima, naj mi ne najedata, jeduha. Sveče v bučah, ki sta jih postavila okoli hiše - na police oken, vrtno mizo, škarpo in med rogovile dreves, so že davno ugasnile. Še zmeraj sta bila oblečena v maske in kostume in se strašila med sabo, šemi. Sosedov pes, podoben volku, je še zmeraj lajal v polno luno, za znoret. Na sredi vrta je stala kulisa, ki sem jo naredil tamalima dvema prejšnji dan, na kateri je bila narisana čarovnica z metlo. Namesto obraza je imela luknjo, kamor si lahko vtaknil glavo in se slikal, podobno kot se turisti slikajo z morskim psom. Okoli hiše so še zmeraj ležale maske in metle, ki sta jih kao pozabila pospraviti, ko sta se prejšnji večer nehala strašiti, drekca.

Matka je že celo dopoldne prosila fotra, naj nas odpelje na izlet, ker jo od nas že boli glava. "Ja no..." ji je obljubljal stari in še zmeraj visel na kompjuterju. Jasno, da sta se skregala. Matka je očitala fotru, da več časa preživi za računalnikom kot z nami, fotr pa se ji je zgovarjal, da gara še za praznike, samo da bi nas preživel. Po poklicu je bil novinar, piše pa se Žura, če boste slučajno kaj brali od njega. Po moje bi bilo bolj prav reči časnikar kot novinar, če že. Tudi jaz se pišem kot on, ime mi je pa Bit, Bit Žura, če boste slučajno kaj brali od mene. Matko zaradi mojega imena kličejo "odbita" mama kaj češ.

Že stotič mi je zatežila, naj napišem seminarsko, ko je pritekel Vid. Svit ga je ravno hotel prestreliti z laserskimi žarki, pa mu je ušel. Že od daleč je vpil, da imamo obisk. Na dvorišče je pripeljal star mercedes mlečno rumene barve z avstrijsko registracijo. Iz njega je zlezel star gospod, cel model. Imel je srebrne lase, pa še plešo. Radovedno nas je gledal skozi očala, ki so imela kao moderne okvirje, mi pa njega. Bil je oblečen v siv suknjič z zeleno obrobljenim ovratnikom. Gumbi so bili iz gamsovih rogov, k obleki pa je nosil oranžno kravato, lovec. Vsakemu od nas je ponudil roko, na kateri je bila zlata ura in starostne pege, ter nas pozdravil po nemško. Hotel nas je pozdraviti tudi po slovensko, a je namesto "dober dan!", rekel "topel dan". Fotr, ki se je končno odlepil od kompjuterja, nam ga je predstavil: "Otroci, to je stric Pepi z Dunaja."

437 BESED;

samostalnikov: 97 (22 %)

pridevnikov: 33 (8 %)

- lastnostni: 21
- vrstni: 10
- svojilni: 1
- števni: 1

glagolov: 119 (27 %)

- preteklik: 88
- sedanjik: 16
- prihodnjik: 4
- nedoločnik: 7
- pogojni naklon: 4

predlogov: 44 (10 %)

prislovov: 25 (6 %)

- načinovni: 19
- krajevni: 3
- količinski: 2
- časovni: 1

zaimkov: 53 (12 %)

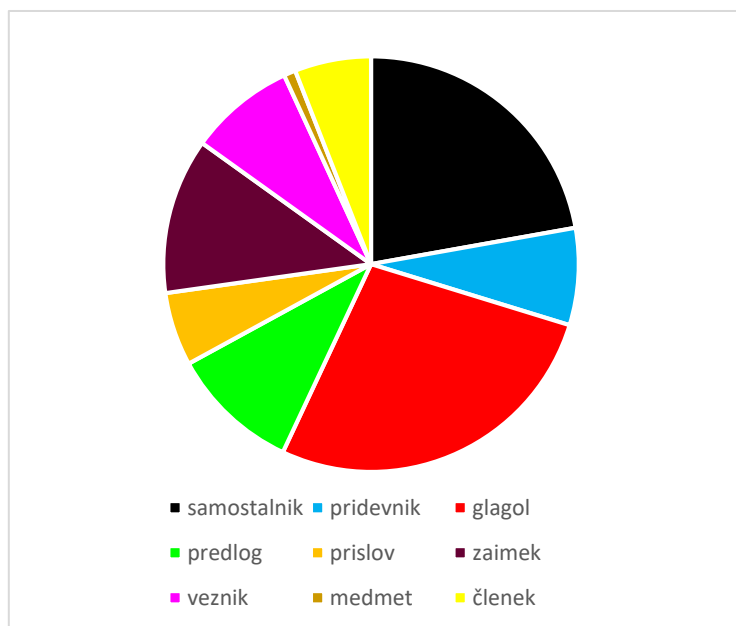
- samostalniški: 45
- pridevniški: 8

veznikov: 36 (8 %)

- priredni: 12
- podredni: 24

medmetov: 4 (1 %)

členkov: 26 (6 %)

Graf 20: Stric Pepi

Slog: V zgodbi prevladujejo polnopomenski glagoli v pretekliku. Po številu jim sledijo samostalniki. Zelo veliko je tudi zaimkov. Prevladuje **pripovedovanje**, v zadnjem delu odlomka sledi tudi **subjektivno opisovanje**.

Izvirnost: Slengovske besede (*gorc*, *težila*, *fotr*, *kompjutr*, *model*); besedne igre, ki besedilo humorno obarvajo (*ne najedajta jeduha*, *od Bita mama*).

3.3.6 Polona Glavan: Vsiljivec

“Eva!” Očijev glas je bil tako globok in slovesen, da sem morala dvigniti glavo in pogledati, če je to res on. Z mamom sta sedela vsak na svoji strani mize in se nekam hecno smehljala. Obstala sem z roko na kljuki. “Eva, z mami bi ti rada nekaj povedala.” Oči je pogledal mamom. Mama se je na široko nasmehnila. Pokimala je. Spustila sem roko in čakala. Po glavi so mi naenkrat začele švigati misli v vseh smereh. Presenečenje. Prijetno presenečenje. Zadelo sta na loteriji. Eden od njiju je dobil novo službo in zdaj si bomo lahko privoščili dvakrat več. Šli bomo na počitnice v Avstralijo. Pustila mi bosta, da ob sobotah ostanem zunaj do polnoči. Srce mi je udarilo kot pri najhitrejšem tehno komadu in čutila, kako so se mi usta razlezla do ušes. “Ja?” sem pričakujoče rekla. Oči in mama sta se naenkrat obrnila proti meni, kot bi to vadila že cel dan. “Eva,” je rekel, “dobili bomo dojenčka!” Spet sem obstala, tokrat z roko, ki mi je obvisela ob boku kot crknjen udav. Misli v moji glavi so se obrnile in zdirjale v obratno smer. Nobene semice. Nobene službe. Nobene Avstralije. Nič žurov. Dobili bomo - Dobili bomo ... Čeljust se mi je povsila, kot bi se hotela pridružiti roki. Če ne bi bila tako otrpla od šoka, bi šla po ogledalo in pogledala, kje je njena najnižja točka. Zajela sem sapo in skušala po zaledenelih kotičkih grla zbrati nekaj malega glasu. “Dobili bomo kaj?” sem končno zjavkala kot prehlajen vrabec. “Dojenčka!” sta v en glas zavpila oči in mami, ki sta očitno mislila, da sem čez noč postala naglušna. Pogoltnila sem slino. Svinec v žilah se mi je začel počasi raztapljati in namesto njega mi je vanje začela kapljati nejevera. “Dojenčka?” sem rekla z glasom voditeljice dnevnika, ki sumi, da jo hoče sogovornik potegniti. “Sta prepričana?” “Ja!” je vzkliknila mami. “Stoprocentno! Saj veva že nekaj časa, ampak sva hotela še malo počakati, ker takole na začetku gre dostikrat - no, se lahko zgodi, da je kaj - no, skratka - zdaj je najhujša nevarnost mimo in -...” Mami je utihnila in se bedasto nasmehnila, kot da bi spila eno pivo preveč. “Skratka,” je rekel oči, “prav si slišala.” Moji možgani so bili že tretjič v slabi minuti do konca zaposleni s pobesnelo dirko raznobarnih misli in občutkov od enega konca do drugega. Ko sem že mislila, da se mi bo vsak čas začelo kaditi iz ušes, je nekje v globinah naredilo `bang!` in na jezik mi je naplavilo čisto zaresen razumen stavek.

412 BESED;

samostalnikov: 89 (22 %)

pridevnikov: 28 (7 %)

- lastnostni: 20
- svojilni: 1
- vrstni: 2
- števniki 5

glagolov: 124 (30 %)

- sedanjik: 10
- preteklik: 92
- prihodnjik: 6
- nedoločnik: 10
- pogojni naklon: 6

predlogov: 36 (9 %)

prislovov: 34 (8 %)

- načinovni: 18
- krajevni: 4
- časovni: 3
- količinski: 9

zaimkov: 44 (11 %)

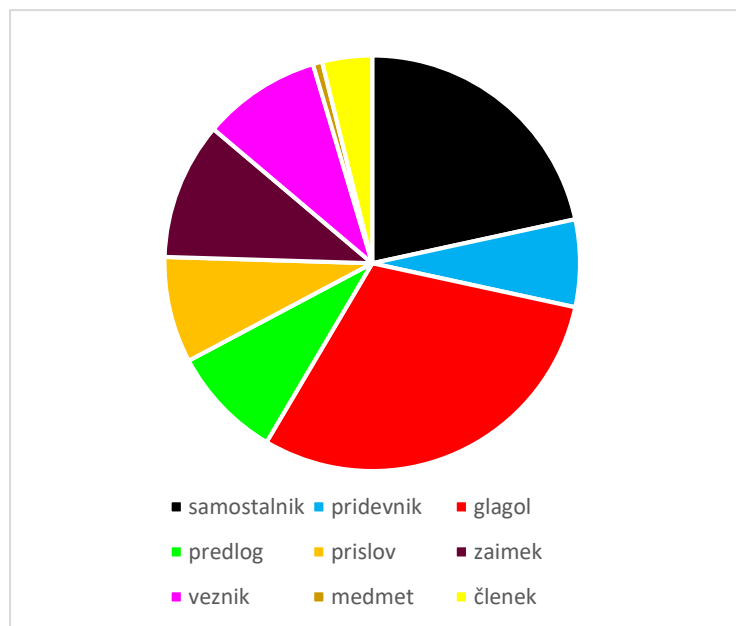
- samostalniški: 36
- pridevniški: 8

veznikov: 38 (9 %)

- priredni: 18
- podredni: 20

medmetov 3 (1 %)

členkov: 16 (4 %)

Graf 21: Vsiljivec

Slog: Prevladujejo polnopomenski glagoli v pretekliku. Gre za subjektivno opisovanje z elementi dialoga.

Izvirnost: Primere in metafore (čeljust se mi je povsila, kot bi se hotela pridružiti roki; bedasto se je nasmehnila kot da bi spila eno pivo preveč; roka se ji je povsila kot crknjen udav), poosebitev (misli ... so zdirjale); komične prvine (na jezik mi je naplavilo čisto zaresen razumen stavek).

3.3.7 Majda Koren: Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka

Od: ljubica@exite.com

Za: jabolko@aufbix.org

Zadeva: Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka

Hej, draga moja Mila!

Zagotovo si še nekje ob Kolpi z bratrancema. Stavim, da uživate sto na uro! Jaz sem že z morja. Imaš srečo, da tvoja tataradva nista učitelja in lahko sama letaš naokrog, jaz pa se moram vse poletje držati v njuni bližini. Včasih imam občutek, da bi me najraje zavila v vatko, položila v škatlico in me imela ves čas pod nadzorom, gledala v škatlico in govorila vanjo: "Buc, buc, buc, a si pridna? No, naječkaj se! A boš papala?" Naporno, veš. Ne rečem, sem pa tja to pride prav, recimo, kadar mama namesto mene pospravi sobo. Ampak, da sta mi na morju ves čas stala za hrbtom ..., to me je pa res živciralo.

Veš, nič zato, če si ti še ob Kolpi, jaz ti moram namreč takoj in pri tej prici povedati, kako je bilo letos. Spoznala sem Jureta iz Novega mesta. Veš, kako je smešen, zavija po dolensko, to moraš enkrat slišati! Mi Kranjčani imamo veliko manj zabavno govorico — ali pa se mi to samo zdi, ker gorenjščino ves čas poslušam.

Kaj sem že hotela povedati? Mama me je pravkar zmotila pri pisanju. Brez trkanja je odprla vrata moje sobe in zatežila, da naj takoj razpakiram kovček, ker mora oprati cunje. O. K. Že odpiram.

Platneni športni copati v vrečki. Te sem imela na nogah samo enkrat. Ko smo bili na poti. Za na morje sem oblekla čisto nove kavbojke, brez skrbi, nisem pozabila z olfa nožem napraviti dvajsetcentimeterske zareze v levo hlačnico. Črna majica z Nirvano na sprednji strani. Sedem barvnih špangic v lasih. Hehehe, mama bi tole takoj popravila in podčrtala z rdečo! Bi rekla, da rečemo lasnice in ne špange. Ampak to je moje zasebno pismo in na srečo se v to ne more vtikati! Štirje vozlani trakci na levi roki in nazadnje, za vsak primer, če na novo razrezane hlače ne bi učinkovale, še črn lak na nohtih. Je delovalo. Ata je ponorel, mama pa ga je pomirila: "Daj, Tone, saj nima smisla. Če se boš razburjal zaradi tega, bo še bolj zadovoljna. Pojdimo že." In smo šli. Sem jih pač uspela samo malo razdražiti — da bi mi pa rekli, naj kar ostanem doma, tega pa nisem dosegla. Po svoje je še prav tako, ker sicer ne bi spoznala Jureta.

373 BESED;

samostalnikov: 71 (19 %)

pridevnikov: 24 (6 %)

- lastnostni: 11
- vrstni: 8
- števni: 5

glagolov: 99 (27 %)

- sedanjik: 39
- preteklik: 36
- prihodnjik: 5
- nedoločnik: 8
- glagolski naklon: 11

predlogov: 38 (10 %)

prislovov: 33 (9 %)

- načinovni: 20
- časovni: 7
- krajevni: 4
- količinski: 2

zaimkov: 42 (11 %)

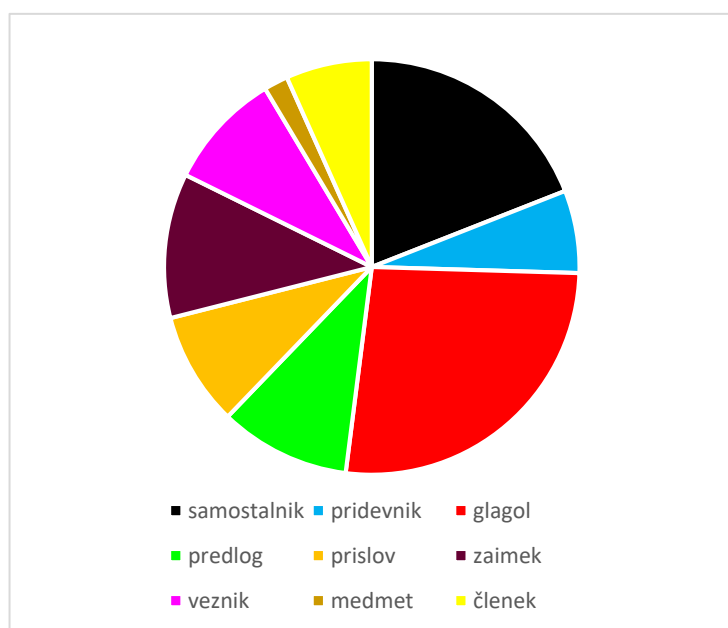
- samostalniški: 25
- pridevniški: 17

veznikov: 34 (9 %)

- priredni: 19
- podredni: 15

medmetov: 7 (2 %)

členkov: 25 (7 %)

Graf 22: Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka

Slog: Tukaj prevladujejo polnopomenski glagoli v sedanjiku in pretekliku, opazen je tudi pogojni naklon. Opaziti je veliko število členkov. Odlomek je v elektronski obliki. Izstopa **subjektivno opisovanje**, saj gre za Ajdin govor.

Izvirnost: slogovno zaznamovane besede (*cunja, ta stara dva, špange*); čustveno obarvane besede (*najraje bi me zavila v vatko, položila v škatlico ... in govorila vanjo buc buc buc, a si pridna*).

3.3.8 Lenart Zajc: Nevihta

Mračno nebo visi na nebu. Ves dan že grozi, da bo iz svojega vampa spustilo obilo vode. Ozračje je naelektreno in komaj čakam nevihto, ki bo vse skupaj sprostila. Zavzdihnem kot že tokrat. Tista nostalgija, nesmiselno hrepenenje, ki se običajno pojavi ob vzdušju pred nevihto. Hrepenenje po čem? Po pustolovščini mogoče? Vprašanje, ki se nujno zastavi na tem mestu je: ali so pustolovščine v enaindvajsetem stoletju sploh možne?! Seveda so možne. Vprašanje pa je, če sem jih zmožen jaz. Kaj bi v resnici bilo, ko bi se soočil z enim od tistih idiotov, ki jih vsak dan masovno pobijam v »American Most Wanted«? Ali pa še slabše: z enim od tistih nagravnih zombijev iz »Half-Life 2«? Verjetno bi se podelal v hlače. Verjetno bi cvilil po mami. Ali pa bi raje kar takoj umrl, da mi ne bi bilo v resnici treba skozi vse tisto, kar sicer najraje počnem cele dneve? Maja je moja sestra. Starejša sestra, ki ravno te dni zaključuje diplomu na pravu. Maja mi ves čas teži: »Catch some life!« ... ujemi nekaj življenja? Maja nima pojma. Vse, kar počne Maja je tisti njen faks pa tisti njen tae kwan doooooooooo pa tisti njen tip ..., no ja, on je v bistvu v redu. Dve leti je starejši od nje. Meni se zdi, da študira nekaj kot je sociologija kulture ali pa dramaturgijo ali pa oboje skupaj ali pa kaj ti jaz vem kaj. Nekaj na filozofski fakulteti. Se mi zdi, da je šele v tretjem letniku. Maja pravi, da je totalen looser, ki ga bo morala preživljati do smrti, ker s svojo izobrazbo, če bo že kdaj po naključju diplomiral, nikoli ne bo dobil službe. Pravi pa tudi, da ga bo z veseljem preživljala, če bo le pisal. Miha mu je ime. Menda piše drame. Zadnjič mi je dal karto za premiero svoje gledališke igre, ki bo čez štiri dni v Mladinskem gledališču. Se pravi, nekaj že bo na tem pisanju. Verjetno bom šel. Pa saj ni bistveno ... ujemimo nekaj življenja ... V bistvu je to precej moreča misel. Da bi zdaj moral na silo nekaj početi, kar bi bilo podobno lovljenju življenja. Če resno pomislim, da bi šel kakor ven, kaj jaz vem, v nek lokal recimo, me kar stisne. Najprej s kom bi šel? 77 % teh, s katerimi bi recimo lahko šel ven, je pretežnih idiotov, tistih 23 preostalih odstotkov, se pa bojim, da ne bi hotelo z mano ven, ker verjetno mene prišteva med prvih 77 %. In, če bi že šel, kaj naj bi počel ali s temi ali z onimi?!

408 BESED;

samostalnikov: 77 (19 %)

pridevnikov: 30 (7 %)

- lastnostni: 14
- vrstni: 3
- števni: 13

glagolov: 79 (19 %)

- sedanjik: 44
- preteklik: 4
- prihodnjik: 16
- nedoločnik: 2
- pogojni naklon: 13

predlogov: 39 (10 %)

prislovov: 31 (8 %)-3

- načinovni: 25
- časovni: 2
- krajevni: 4

zaimkov: 67 (16 %)

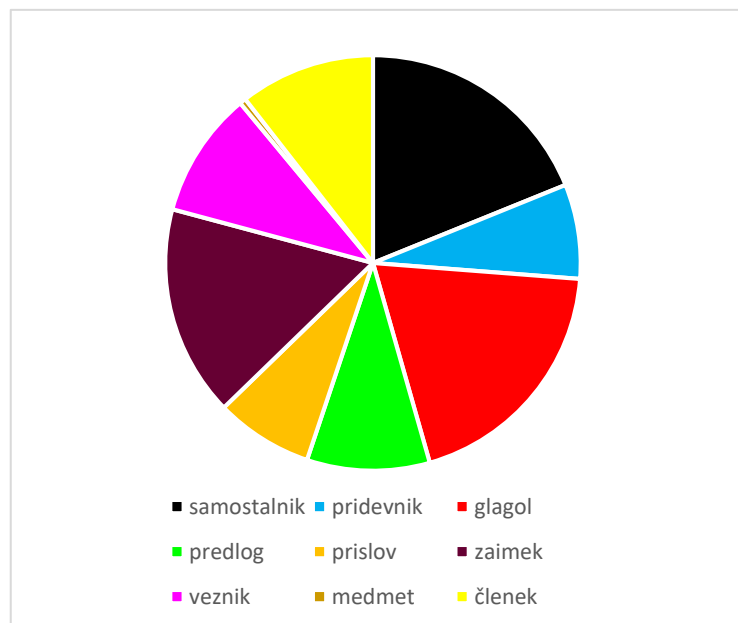
- samostalniški: 44
- pridevniški: 23

veznikov: 40 (10 %)

- priredni: 9
- podredni: 31

medmetov: 2 (0 %)

členkov: 43 (11 %)

Graf 23: Nevihta

Slog: Največ je glagolov v sedanjiku, izstopajo pa glagoli v prihodnjiku in pogojnem naklonu. Prislovi podkrepijo notranji monolog glavnega junaka. Sledijo samostalniki (veliko je pojmov). Vezniki so predvsem podredni. Zelo veliko členkov. Gorazd veliko razmišlja in primerja. V odlomku prevladuje **subjektivno opisovanje**.

Izvirnost: Slengovski izrazi iz angleščine (*catch some life, looser, idiot, American Most Wanted, half-life 2*); slogovno zaznamovane besede (*vamp, zombi, faks, tip*); besedna igra (*lovljenju življenja*).

3.3.9 Borut Gombač: Rumena in modra nogavica

Ravnokar sem ponosno oblačil rumeni dres z veliko številko in napisom 10 RONALDINO, ko je rezko zadrdrala budilka in me nič kaj nežno vrgla iz spanja. Težek kot kamen sem štrbunknil v hlače in majico. Potem sem se ves zaspan lotil najzahtevnejšega jutranjega opravila, se pravi – iskanja rumenih nogavic. Medtem ko sem levo že po nekaj minutah rahlo prežvečeno z dvema prstoma previdno dvignil izpod oglodane kosti v Capijevi skodelici, sem za iskanje desne porabil še celo večnost. Ne spomnim se več, kje sem jo našel. Se pa zato dobro spomnim, koliko je bila v tistem času ura. Naš blok si je z obema rokama zgroženo pokrtil ušesa, ko sem panično zatulil: Oseeeeeeeeeem!!!!!!! Tako zelo sem že zamujal, da nekaj minut kasneje pri semaforju pač nisem imel časa čakati še na zeleno luč, ampak sem se čez cesto pogнал kar pri rdeči. Zavore so oglašujoče zacvilile, ko me je povozil kombi, ki je poln ledene hladne kokakole drvel na bližnje kopališče. Skušal sem se pobrati, a že je čez mene zapeljal še ogromen smetarski avto, namenjen na mestno smetišče in takoj za njim še avtobus harmonika, številka 13, linija CENTER-POKOPALIŠČE. Ko sem nazadnje nekako le prispel v šolo, moji pošvedrani športni copati niso bili več primerni niti za naše umazano dvorišče, kaj šele za čisto pravo nogometno igrišče. In to prav na dan, ko nam je stari od telovadbe obljubil žogo in ko mi je L. po SMS-u obljubila, da bo navijala za našo ekipo. Kaj mi je ostalo drugega, kot da sem med glavnim odmorom s kepo v grlu iz šolske hranilnice dvignil denar, s katerim sem si ob koncu šolskega leta nameraval kupiti rumeni dres z veliko številko in napisom 10 RONALDINO, potem pa sem se na skrivaj izmuznil iz šole.

293 BESED;

samostalnikov: 61 (21 %)

pridevnikov: 42 (14 %)

- lastnostni: 17
- vrstni: 16
- svojilni: 2
- števniki: 7

glagolov: 62 (21 %)

- sedanjik: 4
- preteklik: 53
- prihodnjik: 2
- nedoločnik: 3

predlogov: 34 (12 %)

prislovov: 26 (9 %)

- načinovni: 16
- časovni: 5
- krajevni: 1
- količinski: 4

zaimkov: 29 (10 %)

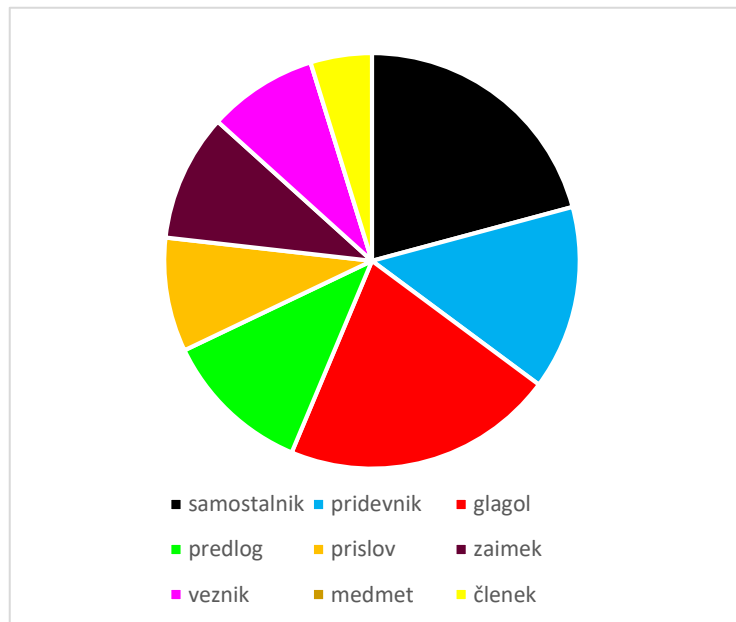
- samostalniški: 22
- pridevniški: 7

veznikov: 25 (9 %)

- priredni: 11
- podredni: 14

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 14 (5%)

Graf 24: Rumena in modra nogavica

Slog: Prevladujejo samostalniki in pridevniki. Sledijo polnopomenski glagoli v pretekliku. Sklepamo, da je slogovni postopek **pripovedovanje**, ker zgodba poteka kronološko. Dogajanje je dinamično.

Izvirnost: Besedna igra (oseeeeeeeeeem); poosebitev (*budilka me je vrgla iz spanja; naš blok si je z obema rokama zgroženo pokrtil ušesa*); primera (*težek kot kamen sem štrbunknil v hlače in majico*); domišljijske prvine in stopnjevanje napetosti (*najprej ga povozil kombi, nato smetarski avto, takoj za njim pa še avtobus harmonika*).

3.3.10 Lilijana Praprotnik Zupančič: Rdeča kapica (Za otroke strašno pametnih staršev)

Svoji **graciozni** hčerki, **Rdeči** kapici, je mati nekega dne **akreditirala** transport viktualij za njhovo babico, ki je bila zaradi starosti **anemična** in je **le** redko zapuščala svoj **domicil**. Ker je šla **Rdeča** kapica prvič brez asistence k babici, ji je mati **detajlirala** pot skozi silvo in ji **zabičala**, naj bo maksimalno **providentna**, saj **bi** vsak **ekskurz** z **determinirane** trase lahko imel zaradi **naraščajočega** kriminala **neprijetne** konsekvence. Po **krajši** valedikciji je **Rdeča** kapica **giocoso** odskakljala po poti v gozd. Gozd je postajal vedno bolj **obskuren**, in ko je **pasirala** **enormne** konifere, se je pred njo pojavil **lupus**, ki je do tedaj **latenten** čakal ob poti. **Rdeča** kapica, ki ni vedela, da je **volk** tako **maligen**, se ni prav nič **deranžirala**. "Kam **pa** kam, **Rdeča** kapica?" jo je **dolozno** vprašal **volk**. "**Babici** nesem **kolacijo**!" je **vljudno** replicirala **Rdeča** kapica. "Kje **pa** je **etablirana** tvoja babica?" se je s **s sofisticirano** urbaniteto **interesiral** **volk**. "**Rezidira** **nedaleč** od tu," mu je **akreditirala** **Rdeča** kapica.

Volk, ki je **komaj** krotil svojo **sitomanijo**, si je **takoj** **prepariral** **perfiden** plan, **kako** bo prišel do **binarnega** **delicioznega** **zalogaja**. "**Poglej**," je **aludiral** **Rdeči** kapici, "**kako** **florirajo** **rožice**! Zakaj jih ne **kolektiraš** nekaj za svojo **babico**. Ne boš se **dosti** **retardirala**, če **prepariraš** kakšen **buket** zanjo.

Rdeča kapica je ob **volkovem** **intrigantskem** **incitiranju** **pozabila** **materin** **konsilij** in se **agilno** lotila **akumuliranja** **rožic**; **hipokritski** **lupus** **pa** je **medtem** **rapidno** **stekel** proti **babičinemu** **domicilu**.

231 BESED;

samostalnikov: 53 (23 %)

pridevnikov: 31 (13 %)

- lastnostni: 18
- vrstni: 10
- svojilni: 3

glagolov: 59 (26 %)

- sedanjik: 9
- preteklik: 44
- prihodnjik: 5
- pogojni naklon: 1

predlogov: 19 (8 %)

prislovov: 21 (9 %)

- načinovni: 16
- časovni: 3
- krajevni: 2

zaimkov: 26 (11 %)

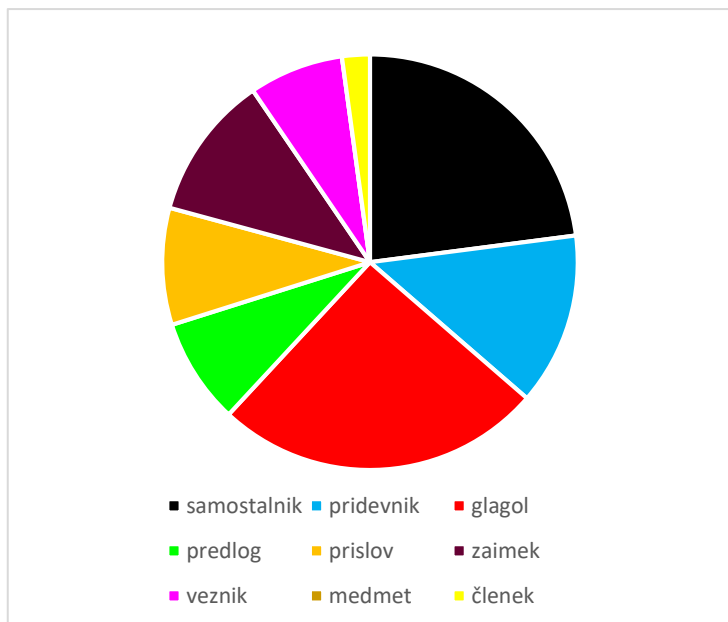
- samostalniški: 16
- pridevniški: 10

veznikov: 17 (7 %)

- priredni: 6
- podredni: 11

medmetov: 0 (0 %)

členkov: 5 (2 %)

Graf 25: *Rdeča kapica*

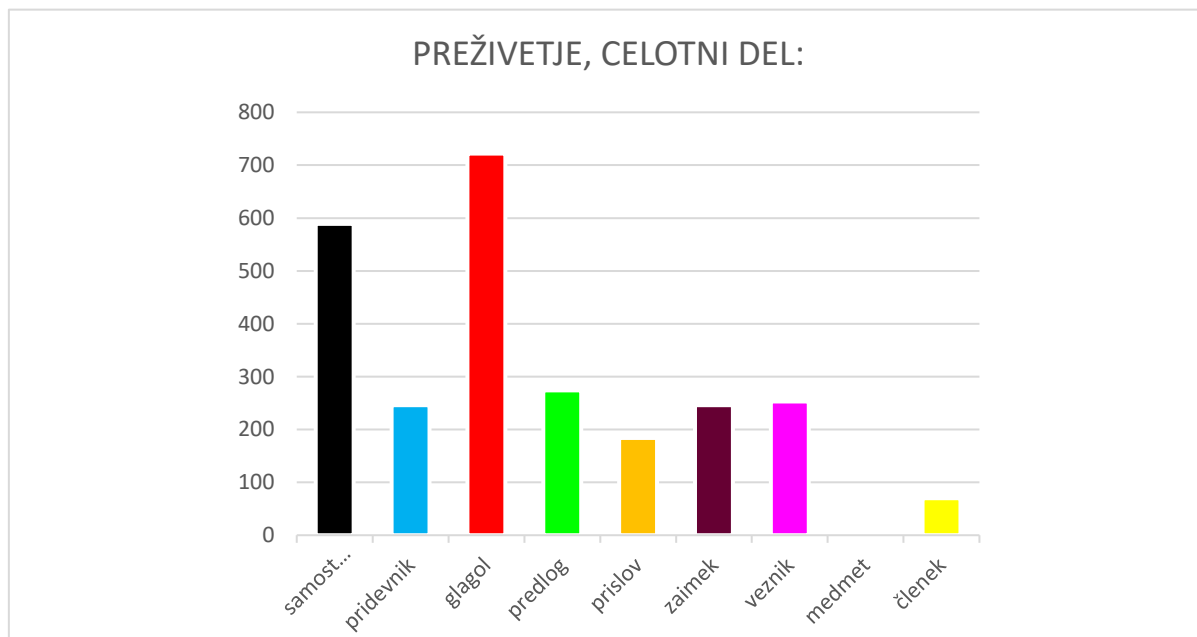
Slog: Prevladujejo polnopomenski glagoli v pretekliku. Samostalniki in pridevniki so v glavnem prevzete besede (tujke), kar daje besedilu strokoven pridih. Avtorica v zgodbi uporabi kar. Prevladuje slogovni postopek **pripovedovanje**.

Izvirnost: V odlomku je 53 tujk, v zgodbi pa 121 tujk, (*graciozna, anemična, asistenca* ...).

4 REZULTATI

4.1 Analiza romana Preživetje

Iz stolpčnega grafa je razvidno, da Karlovšek v svojem romanu uporablja največji delež besedne vrste glagol. Na drugem mestu sledi samostalnik. Predlogi, pridevniki vezniki, zaimki so zastopani v podobnem deležu. Manj je prislovov. Najmanj pa členkov. Opazimo odsotnost medmetov. Posamezen delež besednih vrst po delih je predstavljen v prilogi (glej *Prilogo 8.4*).

Graf 26: Igor Karlovšek: Delež posamezne besedne vrste v vseh odlomkih romana Preživetje

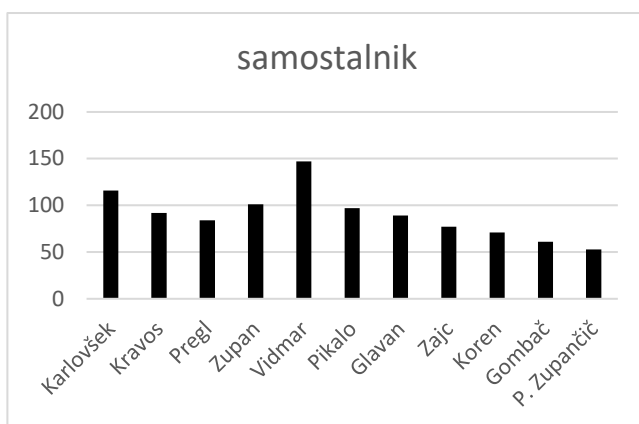
Glede na razvrstitev besednih vrst sklepamo, da je prevladujoči slogovni postopek v romanu **pripovedovanje**. Avtor uporablja tudi natančno **opisovanje** (veristično) in **subjektivno opisovanje**.

4.2 Analiza vseh avtorjev

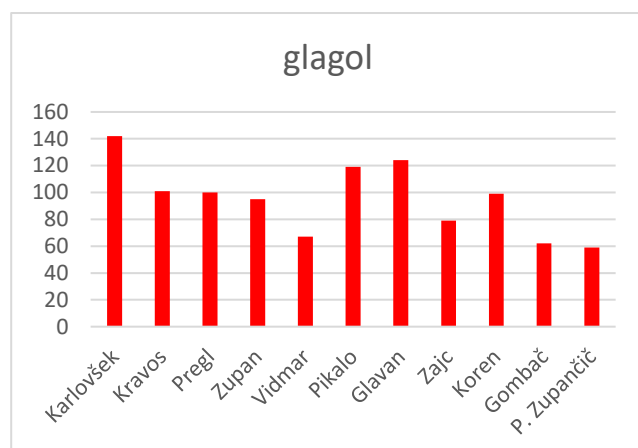
Pri primerjalni analizi vseh avtorjev smo pri avtorju Igorju Karlovšku uporabili samo prvi dve strani 1., 11. in 20. poglavja zaradi ustrežnejšega primerjanja z ostalimi avtorji. V preglednici smo prikazali rezultate števila posameznih besednih vrst vseh avtorjev.

Besedna vrsta	Karlovšek	Kravos	Pregl	Zupan	Vidmar	Pikalo	Glavan	Zajc	Koren	Gombač	P. Zupančič
samostalnik	116	92	84	101	147	97	89	77	71	61	53
pridevnik	53	31	33	49	49	33	28	30	24	42	31
lastnostni	29	21	13	24	26	21	20	14	11	17	18
vrstni	15	3	11	17	17	10	2	3	8	16	10
svojilni	0	1	0	0	1	1	1	0	0	2	3
števnik	9	6	9	8	5	1	5	13	5	7	0
glagol	142	101	100	95	67	119	124	79	99	62	59
sedanjik	8	42	13	12	53	16	10	44	39	4	9
preteklik	123	19	76	75	8	88	92	4	36	53	44
pogojni naklon	1	10	1	1	3	4	6	13	11	0	1
nedoločnik	0	10	2	2	2	7	10	2	8	3	0
prihodnjik	10	20	8	5	1	4	6	16	5	2	5
predlog	46	24	34	45	65	44	36	39	38	34	19
prislov	32	34	23	30	17	25	34	31	33	26	21
načinovni:	27	22	14	21	13	19	18	25	20	16	16
krajevni:	2	6	4	3	0	3	4	4	4	1	2
količinski:	0	1	0	0	2	2	9	0	2	4	0
časovni:	3	5	5	6	2	1	3	2	7	5	3
zaimsek	42	62	22	29	29	53	44	67	42	29	26
samostalniški	32	40	16	18	14	45	36	44	25	22	16
pridevniški	10	22	6	11	15	8	8	23	17	7	10
veznik	49	53	26	44	32	36	38	40	34	25	17
priredni	25	28	21	18	14	12	18	9	19	11	6
podredni	24	25	5	26	18	24	20	31	15	14	11
medmet	0	0	1	0	12	4	3	2	7	0	0
členek	13	26	12	13	13	26	16	43	25	14	5
SKUPAJ:	493	423	335	406	431	437	412	408	373	293	231

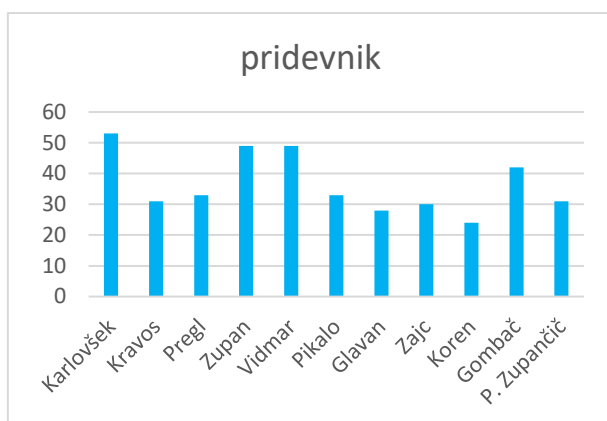
Tabela 2: Število besednih vrst po analiziranih avtorjih

Graf 27: Delež samostalnikov v analiziranih besedilih

Graf 28: Delež glagolov v analiziranih besedilih

Graf 29: Delež pridevnikov v analiziranih besedilih

Največ samostalnikov opazimo v pripovedi Janje Vidmar (*Hud dan v mojem lajfu*), sledijo samostalniki v Karlovškovem romanu *Preživetje*, na tretjem mestu sta tesno skupaj Dim Zupan (*Duh Maksa Zeljarskega*) in Matjaž Pikalo (*Stric Pepi*). Najmanj samostalnikov opazimo (tudi zaradi krajšega besedila) pri Lilijani Praprotnik Zupančič (*Rdeča kapica*).

Največ glagolov opazimo v odlomkih Karlovškovega romana *Preživetje*, sledita besedili Polone Glavan (*Vsiljivec*) in Matjaža Pikala (*Stric Pepi*). Najmanj glagolov ima besedilo Lilijane Praprotnik Zupančič (*Rdeča kapica*).

Delež ostalih besednih vrst po posameznih avtorjih je razviden iz priloženih grafov. (Glej *Prilogo 8.5*).

5 RAZPRAVA

5.1 Potrditev hipotez

1. hipoteza se je glasila:

V analiziranih odlomkih pripovednih besedil prevladuje besedna vrsta glagol.

Kriterij, ki smo si ga pri tej hipotezi postavili, je:

- prevladujoča je tista besedna vrsta, ki ima največji odstotni delež v tortnem grafu.

Pri šestih avtorjih (Karlovšek, Kravos, Pregl, Pikalo, Glavan, Koren) je glagol opazna prevladujoča besedna vrsta. Pri treh avtorjih (Zajc, Gombač, P. Zupančič) je razlika komajda opazna, pa vendar prevladuje glagol. Pri enem avtorju (Zupan) je samostalnik le v rahli prednosti pred glagolom. Imamo le eno avtorico (Vidmar), pri kateri je število glagolov več kot dvakrat manjše od samostalnikov. Sklepamo, da je naša **prva hipoteza skoraj v celoti potrjena**.

2. hipoteza se je glasila:

Domnevamo, da je prevladujoči slogovni postopek v vseh pripovednih delih pripovedovanje.

slogovni postopek	analizirani avtor in njegovo delo
obveščanje	/
opisovanje ✓ objektivno (opis) ✓ subjektivno (oris ali oznaka)	✓ Igor Karlovšek: <i>Preživetje</i> , 1. del ✓ Marko Kravos: <i>Geniji skrivaj</i> ✓ Dim Zupan: <i>Duh Maksa Zeljarskega</i> (opis/oris) ✓ Janja Vidmar: <i>Hud dan v mojem lajfu</i> (oris) ✓ Majda Koren: <i>Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka</i> (oris) ✓ Lenart Zajc: <i>Nevihta</i> (oris)
pripovedovanje ✓ objektivno (poročilo) ✓ subjektivno (dialog)	✓ Karlovšek: <i>Preživetje</i> , 1. del, 2. del, 3. del ✓ Marko Kravos: <i>Geniji skrivaj</i> ✓ Slavko Pregl: <i>Fotografija z vate</i> ✓ Dim Zupan: <i>Duh Maksa Zeljarskega</i> ✓ Matjaž Pikalo: <i>Stric Pepi</i> ✓ Polona Glavan: <i>Vsiljivec</i> (pripovedovanje z elementi dialoga) ✓ Majda Koren: <i>Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka</i> ✓ Borut Gombač: <i>Rumena in modra nogavica</i> ✓ Lilijana Praprotnik Zupančič: <i>Rdeča kapica (Za otroke strašno pametnih staršev)</i>
razlaganje	/
utemeljevanje	/

Tabela 3: Prevladujoči slogovni postopek

V tabeli so poudarjeni avtorji, kjer prevladuje določeni slogovni postopek. Analiza je pokazala, da je pri 6 avtorjih prevladujoči slogovni postopek pripovedovanje, pri 5 avtorjih pa subjektivno opisovanje. Nekateri avtorji so poudarjeni dvakrat, kar pomeni, da v njihovih pripovedih zaznamo oba postopka, ki sta precej izenačena. Naša hipoteza je **delno potrjena**.

3. hipoteza se je glasila:

Vsak avtor ima izviren in prepoznaven slog pisanja, s katerim se loči od ostalih avtorjev.

Med analizo proznih odlomkov smo poleg besednih vrst opazovali tudi odklone od običajne književne norme oz. posebnosti posameznih avtorjev v njihovem načinu pisanja. Opazovali smo, ali avtorji uporabljajo izvirne, neobičajne besede in besedne zveze, pesniška sredstva in tudi skladenjske posebnosti.

Kriterij določanja so bile:

- a. izvirne, neobičajne besede in besedne zveze;
- b. izvirna pesniška sredstva;
- c. skladenjske posebnosti in zgradba besedila (npr. zrcalna zgradba).

Ugotavljamo, da je slog prepoznaven pri naslednjih avtorjih:

✓ **Marko Kravos: *Geniji skrivaj***

V zgodbi je 49 primorskih narečnih izrazov, besedišče zajema slogovno zaznamovane besede, pripovedna perspektiva je komična.

✓ **Polona Glavan: *Vsiljivec***

Avtoričin slog pisanja je zelo komično obarvan, podkrepijo ga slikovita pesniška sredstva (metafore, primere, poosebitve). Opazno je igranje z besedami.

✓ **Janja Vidmar: *Hud dan v mojem lajfu***

Besedilo je napisano v slengu in je izrazito slogovno zaznamovano.

✓ **Borut Gombač: *Rumena in modra nogavica***

Avtor se igra z besedami in oblikami, zapis zgodbe je izviren, saj uporablja številke, simbole, v nadaljevanju zgodbe tudi t. i. zrcaljenje. Spada med nonsensna besedila.

✓ **Lilijana Praprotnik Zupančič: *Rdeča kapica (za otroke strašno pametnih staršev)***

Gre za variacijo Rdeče kapice na izviren način. Avtorica v besedilu uporablja prevzete besede, predvsem samostalnike in pridevnike. V celem besedilu uporabi kar 121 tujk. Zaradi izvirnega pristopa je besedilo nenavadno, deluje komično.

Delno prepoznaven slog zasledimo v naslednjih besedilih:

✓ **Igor Karlovšek: *Preživetje***

Avtor uporablja veliko pesniških sredstev (poosebitev, primer in metafor), njegov slog pisanja je predvsem v prvem delu čustveno obarvan, v drugem natančen (verističen), v tretjem se zgodba odvija po načelih akcijske kriminalke.

V slogu je moč!

✓ **Matjaž Pikalo: *Stric Pepi***

Besedilo vsebuje slogovno zaznamovane besede (*fotr, matka, odbita ...*), avtor se igra z besedami (ne najdeta, jeduha), stric Pepi ne zna dobro slovensko. Besedilo je komično obarvano.

✓ **Lenart Zajc: *Nevihla***

Avtorjev jezik vsebuje elemente slenga (besede in besedne zveze v angleščini, npr. *catch some life, looser ...*), slogovno zaznamovane besede (*idiot, zombi, vamp ...*). Prvoosebna pripoved je čustveno nabita.

✓ **Majda Koren: *Prišla z morja, pospravljam kovčke***

Izvirna je oblika pripovedi, saj je avtorica uporabila obliko elektronskega pisma, v katerem se glavna junakinja Ajda pogovarja s svojo prijateljico Mili o svoji zaljubljenosti. Znotraj te pripovedi avtorica vključuje dogajanje doma. Predmeti, ki jih jemlje iz kovčka, jo spominjajo na delček dogodivščin na morju, so rdeča nit, ki splete zgodbo.

Neprepoznaven slog:

✓ **Slavko Pregl: *Fotografija z vate***

✓ **Dim Zupan: *Duh Maksa Zeljarskega***

V besedilu ne najdemo izrazitih odklonov v pisanju, ki bi poudarjali avtorjev izviren slog pisanja.

Na podlagi zgornjih ugotovitev sklepamo, da je naša **tretja hipoteza delno potrjena**.

5.2 Težave pri raziskovanju

Naloga je bila zelo obsežna, zato smo imeli kar nekaj dela, da smo natančno in pregledno uredili gradivo. Največji izziv smo imeli s štetjem besed. Kljub večkratnemu štetju smo morali večkrat popravljati številke. Ker nismo bili najbolj vešč pri izdelovanju tabel, preglednic, grafov smo tudi s tem izgubljali dragoceni čas.

Imeli smo kar nekaj izzivov pri določanju besednih vrst. Največ vprašanj smo imeli pri določanju pridevnikov (lastnostni, vrstni), prislovov (količinski, načinovni), veliko smo se ukvarjali z veznikom *ki*, ki je sicer tudi oziralni zaimek ... Nekatero besede se lahko uporabljajo kot samostalniki, prislovi, členki (npr. *nič*) ... Nismo točno vedeli, kam bi umestili t. i. posamostaljene pridevnike (*tamaladva, stari*), kako bi določili besedne vrste pri tujkah in citatnih besedah. Kar nekaj težav smo imeli pri določanju zaimkov, samostalniške osebne zaimke smo še kar poznali, težave so včasih nastale pri pridevniških zaimkih.

Pri slogovnih postopkih smo bili nekajkrat v dilemi, kako se odločiti, sploh v besedilih, kjer sta bili enako močno zastopani besedni vrsti glagol in samostalnik. Pri raziskovanju smo ugotovili, da bo potrebno nadgraditi znanje slovenščine, saj smo se srečali z izzivi, ki presegajo šolsko snov (npr. povedkovo določilo, povedkov prilastek).

5.4 Nadaljnji izzivi

Ko se sedaj spominjamo posameznih avtorjev, ugotavljamo, da so nas bolj pritegnili avtorji z edinstvenim slogom. Zanimivo bi bilo raziskati, ali tudi druge mlade pritegnejo avtorji, ki imajo izrazit in prepoznaven slog. Hkrati lahko nadaljnje raziskovanje usmerimo v analizo sloga skozi čas. Pri tem si lahko zastavimo vprašanje: Ali se literatura slogovno spreminja skozi čas? Nadaljnje raziskovanje bi lahko usmerili tudi v posameznega avtorja in si pri tem zastavili naslednje vprašanje: Ali je v različnih delih istega avtorja moč prepoznati enak slog?

6 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi z naslovom *V slogu je moč!* smo dokazali, da z natančno analizo besednih vrst lahko sklepamo, kateri je prevladujoči slogovni postopek v posameznem literarnem besedilu. Na ta način lahko približamo analizo literarnih besedil tudi učencem, ki imajo številke raje od besed.

Vsaka beseda ima svojo moč takrat, ko se poveže z drugimi besedami in tako tvori besedilo. Vsak avtor v pisanje vključi svoj pogled na svet in svoje doživljanje. Različna besedila so na nas različno vplivala. Nekatera besedila so nas bolj nagovorila, saj njihov slog zaradi uporabe izvirnih, nenavadnih besed in besednih zvez bolj izstopa. Avtorja smo si zapomnili po njegovem značilnem slogu. Ko slišimo ime tega avtorja, se spomnimo njegovega načina pisanja. Ugotovili smo, da je slog edinstveno prepoznaven pri petih avtorjih, pri ostalih pa le delno ali pa je neprepoznaven.

7 LITERATURA

Karlovšek, I.: *Preživetje*, Anže Miš, Dob, 2019.

Vogel, J., Kastelic, S., Hodak, M.: *Slovenščina 1, Z besedo do besede*, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2015.

Hararija, D: *Geniji z nasmehom*, Genija, Ljubljana, 2010.

Pollard, M.: *Maria Montessori*, Mohorjeva družba, Celje, 1997.

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU in avtorji: *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, Cankarjeva založba, Ljubljana, 2014.

8 PRILOGE

8.1 Predstavitev temeljnih slogovnih postopkov

V besedilu lahko sporočilo/temo razvijamo na več različnih načinov¹, glede na to, katere vrste podatkov razvijamo v določenem besedilu in kako so ti podatki med seboj povezani. Ti slogovni postopki se pojavljajo tako v umetnostnih kot tudi v neumetnostnih besedilih.

OBVEŠČANJE je način razvijanja teme, pri katerem sporočevalec naslovnika zelo jedrnato obvešča o dogodku, ki se je pravkar zgodil. Kadar naslovnika o čem obveščamo, povemo le, **kaj** se bo zgodilo, **kje** in **kdaj** se bo zgodilo oz. dogajalo, **kdo** je za dogodek odgovoren, kdo bo sodeloval.

Ne opisujemo kraja in časa ter udeležencev, ne pripovedujemo o poteku dogodkov, ne razlagamo, zakaj se neki dogodek dogaja. Po navadi uporabljamo nezapletene, enostavne povedi. Glagoli so v obveščevalnem besedilu po navadi v prihodnjiku ali sedanjiku, saj dogodke napovedujemo ali naslovnike seznanjamo s čim, kar se pravkar dogaja. Pogosti so samostalniki, malo je glagolov.

Besedila, v katerih prevladuje obveščanje, so obveščevalna besedila: Značilne besedilne vrste so: obvestilo, seznam, telefonski imenik, vozni red, različni sporedi, jedilni listi, tečajna lista, mali oglasi, obvestila, osmrtnica, športni izidi ..., pa tudi npr. vabilo.²

OPISOVANJE

Bitja, reči ali dogajanja opisujemo, kadar prikazujemo:

1. **lastnosti, sestavne dele, delovanje, položaj bitja, prostora, predmeta** ... (npr. v opisu predmeta, kraja/države, naprave in njenega delovanja);
2. **dogajanje, ki se večkrat ponavlja v enakem zaporedju** (npr. vsakodnevno življenje osebe ali prebivalcev kake dežele, dogajanje v naravi, pot, delovni postopek).

Ker opisujemo značilnosti ali dogajanje, ki se ne spreminja, najpogosteje uporabljamo **glagole v sedanjiku**, ki pomenijo **brezčasnost**.

Oba načina opisovanja se med seboj razlikujeta tudi v naslednjih značilnostih:

1. Pri **opisovanju bitij** ali **reči** (t. i. statično opisovanje) le navajamo različne značilnosti, zato so povedi večinoma nezapletene in v njih prevladuje **vezalno razmerje**. Ker vse opisane lastnosti obstajajo hkrati, zaporedje povedi oz. delov besedila ni natančno določeno, ampak jih lahko različno razvrščamo, ne da bi se s tem pomen besedila spremenil ali da bi besedilo postalo manj razumljivo (pravimo, da je za opisovalna besedila značilna rahla sobesedilna spetost). Tako lahko najprej predstavimo temeljne podatke o sliki in nato opišemo motiv ali pa nasprotno. Besedilo pa mora biti vseeno urejeno.

Pri opisovanju posebno pozorno izbiramo **pridevnike**, saj z njim natančno poimenujemo značilnosti. Med glagoli je najpogosteje zastopan glagol *biti*, pogosto pa

¹ Prim. Vogel, J., Kastelic, S., Hodak, M.: Slovenščina 1, Z besedo do besede. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2018, str. 49.

² Prim. prav tam, str. 50.

uporabljamo tudi druge glagole, ki izražajo stanje (npr. *imeti, živeti, ležati*).³

2. Pri **opisovanju dogajanja** (t. i. dinamično opisovanje) moramo upoštevati zaporedje, v katerem potekajo posamezni koraki ali dejanja. Zato povedi, ki so med seboj pogosto v časovnem razmerju, ne moremo poljubno razvrščati, saj besedilo tako postane nerazumljivo. V takih opisovalnih besedilih uporabljamo več različnih glagolov, ki poimenujejo dejanje (npr. *se odpravim, hodim, pridem, pokličem, spremljam, snemam, gledam ...*) Pozorni smo tudi na uporabo časovnih izrazov (npr. *najprej, potem, nazadnje*).⁴

Besedila, v katerih prevladuje opisovanje, so **opisovalna besedila**.

Opisovanje mora biti po besedah Pavlin Povodnik⁵ natančno, jasno, nazorno, jedrnato in zanimivo. Jezikovne značilnosti opisa so po njenem besede **enopomenke, pisec se ne razodeva, čustva niso izražena**, v besedilu so tudi **strokovni izrazi**. Če imamo slovenske, jih uporabljamo raje kot tujke.

OBJEKTIVNO IN SUBJEKTIVNO OPISOVANJE (ORISOVANJE)

Opisovanje je lahko objektivno ali subjektivno. Pri subjektivnem opisovanju oz. **orisovanju** pisec predstavlja značilnosti bitij, reči in pojavov, ki jih je sam opazoval, ter govori o lastnih čustvih in vtisih, ki so spremljali ta opazovanja in pojave. Za orisovanje je značilna raba slogovno zaznamovanih besed in metaforičnih izrazov.⁶

V umetnostnih besedilih avtorji pogosto opisujejo osebe, in sicer njihovo zunanost osebe (starost, višino, težo, barvo oči, obliko obraza in nosu, polt, lase, razne posebnosti), kaj ima oblečeno in obuto v različnih letnih časih, s čim se prehranjuje, kaj počne v prostem času in kje živi. Vrstni red potem ni pomemben, zato lahko zaporedje posameznih odstavkov zamenjamo. Opis osebe vsebuje veliko pridevnikov, s katerimi poskušamo čim natančneje opisati osebo, da si jo bralec lažje predstavlja. Glagoli so v sedanjiku, saj opisujemo značilnosti, ki veljajo dlje časa. Zunanjemu opisu sledi (ali pa je sočasno) tudi opis značaja osebe, čemur pravimo **oznaka**.

OZNAKA osebe je subjektivno besedilo, v katerem predstavimo svoje mnenje ali mnenje drugih o značajskih lastnostih osebe, na katere sklepamo iz ravnanja osebe ali njenih dosežkov. Če želimo to storiti čim bolj nepristransko, moramo osebo dobro poznati. Pri označevanju ne smemo biti krivični, truditi se moramo, da čim več trditev tudi utemeljimo. Ni nujno, da navajamo zgolj pozitivne lastnosti, navedemo lahko tudi negativne lastnosti. Pri oznaki osebe so v ospredju pridevniki in samostalniki, uporabljeni glagoli so v sedanjiku, ki pomeni brezčasnost. Najpogosteje označujemo književne osebe.⁷

³ Več je nepolnomenjskih glagolov, ki jih določajo samostalniki in pridevniki. Za bitje ali stvar značilno dejavnost opisujemo z nedovršnimi glagoli dejanja/spreminjanja v sedanjiku s pomenom v splošni časovnost.

V: Križaj Ortar, M.; Bešter, M., Kržišnik, E. (1994). Pouk slovenščine malo drugače. Trzin: Different.

⁴ Prav tam, str. 52.

⁵ Prim. Pavlin Povodnik, M. (1996). Sporočanje za šolo in vsakdanjo rabo. Ljubljana: Založba Rokus.

⁶ Prim. Žagar, F. (1962) Razlika med opisom in orisom. V Jezik in slovstvo, letnik 7., številka 5.

⁷ Prim. <https://eucheniki.sio.si/slo9/2214/index7.html> (24. 2. 2020)

PRIPOVEDOVANJE

S slogovnim postopkom pripovedovanje predstavljamo naslovniku **enkratne dogodke, ki so se zgodili v preteklosti**. V pripovedovalnih besedilih prevladuje **časovno razmerje**.

1. Ker pripovedujemo o tem, kar se je že zgodilo, so glagoli navadno v pretekliku (le včasih, zlasti v umetnostnih ali publicističnih besedilih, uporabljamo sedanjik, da bi bilo naše besedilo zanimivejše in bolj živo.)
2. Pozorni smo na rabo časovnih in krajevnih izrazov, saj predstavljamo dogodke, ki so se zgodili samo enkrat – ob določenem času in na določenem kraju. Tudi med odvisniki so najpogostejši časovni in krajevni.
3. Povedi oziroma delov besedila med seboj ne moremo poljubno razvrščati (pravimo, da je za pripovedovalno besedilo značilna večja sobesedilna spetost); če bi povedi naključno pomešali, bralec/poslušalec ne bi mogel brez težav slediti poteku dogodkov in bi bilo besedilo zanj manj razumljivo ali celo nesmiselno.
4. Dogodke po navadi predstavljamo v takem zaporedju, kot so se zgodili, le včasih se odločimo, da bomo začeli kar sredi dogajanja tj. *in medias res*, in bralca/poslušalca šele kasneje seznanili s t. i. predzgodbo. Takšna zgradba je za pisca zahtevnejša, zanjo se pogosto odločajo pisatelji.

OBJEKTIVNO IN SUBJEKTIVNO PRIPOVEDOVANJE

Pripovedovanje je lahko objektivno ali subjektivno. Besedilne vrste, za katere je značilno **objektivno pripovedovanje** ali **poročanje**, so novica, poročilo, zapisnik sestanka, objektivni življenjepis (npr. enciklopedijski sestavek, uradni življenjepis ...)

SUBJEKTIVNO PRIPOVEDOVANJE je značilno npr. za doživljajsko pripoved, novinarske reportaže, potopis, pripoved o življenju osebe ... ter za umetnostna pripovedna besedila.⁸

Ta slogovni postopek je najboljši način za predstavitev poteka dogodkov, še posebej za nizanje spominskih zgodb. S pripovedovanjem se spremlja proces dogajanja. Skladenjska zgradba je zapletenejša kot pri opisovanju. Glagoli so v pretekliku ali v dramatičnem /aktualnem sedanjiku. Sestavni del slogovnega postopka pripovedovanje je **DIALOG** dvogovor/pogovor je način pripovedovanja v obliki pogovora med dvema ali več osebami (samogovor – daljši govor ene osebe). Po navadi se pripovedovanje in dvogovor dopolnjujeta.

RAZLAGANJE

To je način razvijanja teme, pri katerem naslovniku:

1. predstavljamo **razloge** za nastanek dogajanja/pojava in **posledice** dogodkov/pojavov;
2. **opredeljujmo** pojme, npr. v definiciji ali opredelitvi.

Pri razlaganju nastanka dogajanja/pojava prevladuje vzročno-posledično razmerje, ki ga lahko razumemo na različne načine, npr.:

- a) z vzročnimi odvisniki (veznikom *ker*) in posledičnimi priredji (veznikom *zato*);
- b) s predlogom zaradi;
- c) z izrazi kot so: *biti posledica, vplivati na, povzročiti* ...

Poleg vzročnih odvisnikov je v razlagalnih besedilih tudi veliko prilastkovih odvisnikov, saj z njimi natančneje opredeljujemo pojme. Zato so povedi pogosto zapletene.

⁸ Vogel, J., Kastelic, S., Hodak, M.: Slovenščina 1, Z besedo do besede. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2018, str. 54.

Povedi oz. delov razlagalnega besedila med seboj tudi ne moremo poljubno razvrščati, ker bi besedilo postalo nesmiselno (oz. bralec/poslušalec ne bi vedel, kaj je vzrok in kaj posledica, na kateri pojem se nanaša določeni opis ipd.)

Razlagalna besedila so značilna za učbenike in drugo strokovno literaturo, za poljudnoznanstvene oddaje ipd. Ker so ne le za tvorca, temveč tudi za bralca/poslušalca pogosto zahtevnejša kot npr. opisovalna ali pripovedovalna, je dobro, da mu razumevanje čim bolj olajšamo. To storimo, če npr. vzročno-posledična in druga razmerja jasno izrazimo. To razmerje ponavadi z vezniki ali predlogi, če pri definiranju najprej poimenujemo definirani pojem ...⁹

UTEMELJEVANJE

To je slogovni postopek, pri katerem naslovniku predstavimo svojo **trditev** oz. **sklep** (mnenje/sodbo/stališče o čem) ter ga skušamo prepričati s pojasnjevanjem oz. z **navajanjem dokazov** o pravilnosti svoje trditve. Pri tem kot dokaz pogosto navajamo tudi besede drugih znanstvenikov ali poznavalcev. Povedi v utemeljevalnih besedilih so pogosto večstavčne in zapletene, v njih prevladuje pojasnjevalno-sklepalno razmerje.

Kadar mnenje pojasnjujemo, najprej navedemo **trditev** (sklep), nato pa jo pojasnjujemo z nizanjem dokazov oz. utemeljitev. Pojasnjevalno razmerje po navadi izrazimo v obliki pojasnjevalnega priredja z vezniki *saj, namreč, kajti*. Uporabimo pa tudi izraze, kot so: *to dokazuje, to sklepamo po tem ...*

O sklepalnem razmerju govorimo takrat, kadar najprej navedemo **dokaz** oz. utemeljitev, nato pa na njegovi podlagi **oblikujemo sklep**. To razmerje ponavadi izrazimo s sklepalnim veznikom *torej* ali z izrazi, kot je: *na podlagi teh dokazov lahko sklepamo*.

Povedi oz. deli utemeljevalnega besedila so med seboj tesno povezani. Če jih zamenjamo, se pojasnjevalno razmerje spremeni v sklepalno (in nasprotno), zato moramo biti pri tvorjenju zelo pozorni na rabo veznikov in drugih izrazov.

Značilna utemeljevalna besedila so npr. ocena ali kritika, sodniška rajsodba in prepričevalni pogovor. Ta slogovni postopek je značilen za komentarje, pogost pa je tudi pri **oznakah**. Predvsem pa utemeljevanje vsak od nas zelo pogosto uporablja v vsakdanjem življenju, ko poskuša dokazati pravilnost svoje sodbje ali sogovorca o čem prepričati.¹⁰

V določenem neumetnostnem ali umetnostnem besedilu svojo temo razvijamo s pomočjo različnih slogovnih postopkov. Neko napravo najprej opišemo, potem pa lahko pripovedujemo o njenem razvoju z zgodovinskega vidika. Ponavadi v določenem besedilu prevladujeta en ali dva načina razvijanja teme.

⁹ Prav tam, str. 55.

¹⁰ Prav tam, str. 57.

8.2 Predstavitev romana Igorja Karlovška: *Preživetje*

Družinski pustolovsko kriminalni roman *Preživetje* ima značilen uvodni zaplet, osrednji problem in dramatičen razplet v srečen konec.

Snov: Socialna, pustolovska s prvinami kriminalke ...

Tema: Potem ko najstnik Simon Lotrič preživi hudo prometno nesrečo, ne more več biti vrhunski smučar, zato se odloči, da svoje sposobnosti očetu in sebi dokaže tako, da se odloči z enomesečno avanturo preživetja v naravi¹¹

Motivi: Odnos sina in očeta (družina z edincem), narava – preživetje v naravi, reševanje ugrabljenega dekleta ...

Ideja: Prave avanture v naravi in ne na zaslону.

Čas dogajanja: Sodobnost ...

Kraj dogajanja: Ljubljana (južno obrobje Ljubljane), Kočevski Rog ...

Glavne osebe/lik: Simon Lotrič, Ana Lotrič, Janez Lotrič

Stranske osebe: Sošolka Petra, Janja Knez, ugrabitelja ...

Zgradba romana je tridelna:

1. Prolog.
2. 1.–10. poglavje – življenje po nesreči (okrevanje, šola, druženje s Petro in priprava na odhod v kočevski pragozd. Poudarek je na družinski tematiki in odnosih s sošolci, iskanju identitete.
3. 10.–20. poglavje – »Kočevska zgodba«: zgodba o preživetju v naravi: kako si izdelava prebivališče, iskanje hrane (ribe, mravlje), izdelava orodja (sekira, ki mu olajša preživetje), »abstinenca od civilizacije« (posoda, ogenj, peč); Osrednji del lahko beremo tudi kot učbenik, kako preživimo v naravi!. Gre za sodobna robinzonada; roman o preživetju v naravi.
4. 21.–36. poglavje – Reševanje ugrabljene deklice Janje in stranske prigode. Ta del je vsebinsko gledano akcijsko obarvana kriminalka.
5. Epilog.

Oznaka in opis glavne osebe:

Simon Lotrič se je nesmrtno zaljubil v smučanje, še preden je shodil. Kar naprej se mu je mudilo. Bil je razdvojen med športom in znanostjo. Srčno rad je tekmoval, se pripravljaj na tekme in vadil več, kot so trenerji zahtevali. Trpel je, če je po nepotrebnem zapravljaj čas. Njegov cilj je bil zmagati na vsaki tekmi. Do konca. Ni se bal. Bil je državni prvak v smuku in veleslalomu, zmagal je na pokalu Topolino.

V nesreči je imel zlomljeno stegnenico, raztrgano štiriglavo stegensko mišico, serijski prelom osmih reber na desni strani, poškodovana jetra, zlomljena nadlahtnica in koželjnica ... V bolnišnici je prebil pol leta, prestal je pet operacij, v sebi je še vedno nosil osteosintetični material: Moral je ponavljati prvi letnik. Imel je temno kožo in črne lase, imel je nežne temne brke pod nosom, oči mu obkrožajo goste, črne trepalnice. Je možat in močan. Usmerjen v šport in naravo. Pomaga sošolki Petri pri kemiji, saj jo odlično obvlada. Po nesreči hrepenel po svobodi in neokrnjenosti. Njegovo srce je utripalo enako močno in z enakim tekmovalnim žarom, čeprav je bilo telo poškodovano. Bil je močam, bojevit. Potreboval je izziv, ki bi ga mogel premagati, ker ni bilo več pomembno priti prvi na cilj, ampak veliko bolj zavedanje, da je spet na poti,

¹¹ Prim. https://www.zrss.si/zrss/wp-content/uploads/priporocila_3-vio_8r_9r_20192020.pdf (24. 2. 2020)

V slogu je moč!

na kateri je potrebno premagati napore in dokazovati, da jih zmore. Želel si je utrujenosti od napora, hlastanja za redkim zrakom, premagovanja nizkih temperatur, tovarištva v naporu ... neskončne svobode prostranega neba nad seboj, pokrajine brez hiš, sveta brez ljudi ... razen kače tovarišev na poti proti belim, še neoskrunjenim ledenikom. (Preživetje, str. 21)

Očetovo zavrnitev je doživel kot maščevanje, ker ni dovolj dober in je s poškodovanim telesom izneveril visoka pričakovanja. Očetu ni smel kljubovati.

Oče Janez o njem pravi:

»Simonu je bilo že v zibko položeno, da bo tekmovalen in ne bo pustil nikogar predse. Rojen zmagovalec je. Ima tvojo trmo in mojo vzdržljivost. Poškodba ga je hudo prizadela. Nikoli več ne bo tekmoval. Vzeta mu je možnost dokazovanja, da je najboljši. Zdaj išče nekaj, kjer ga nihče ne more doseči ne premagati. Hoče zmagati. Morda hoče tudi trpeti in premagati bolečino. Mogoče je v njem tudi malo mazohizma ...« (Str. 25)

Simon je znal biti molčeč in skrivnosten. Ko ni bilo očeta, je zatočišče poiskal pri materi. Po poškodbi ni smel nekaj časa igrati nogometa, rad je gledal tekmovalce v nogometu. Sošolcem pomaga do zmage, ko da gol. Zaradi svojega športnega življenja in dolgotrajnega zdravljenja je bil prikrajšan za normalno spoznavanje deklet.

»Vedoželjnost ga je gnala v učenje, odkrivanje vedno novih stvari« (Str. 37)

Sošolko Petro je štel za prijateljico. Poln je bil neizpolnjenega koprnjenja. Po smučanju je poleti taboril na kakšni planini. Rad je lovil ribe, nabiral je vse vrste jagodičja, gob in se spoznaval z užitnimi rastlinami. Sebi želi dokazati neustrašnost in iznajdljivost. Stavi nase, da zmore. Trmast je. Z atom sta bila eno. Bila sta pomanjšani in povečani jaz. V iste vrednote usmerjene misli. Bolj prvinske in morda bolj živalske. (Str. 126)

Ko pomaga sošolki Petri pri kemiji, ga Petra povabi na sok. Potem pa še na zaključni nastop v glasbeni šoli. Svoja čustva si Petra in Simon izkažeta 23. julija, preden Simon odide v gozd. Ko je sam v gozdu, ga misel na Petro pogosto rešuje iz obupa in samote, želi jo srečati, se je dotakniti.

V samotni odkrije, kako pomembni so njegovi najbližji in mu je žal, da jim ni večkrat povedal, da jih ima rad, jim pokazal naklonjenost. Počuti se samega in izgubljenega, kot smet v veselju. »Ozdravi« od sramu zaradi svoje brazgotinaste rane na stegnu. Ugotovi, da je to zelo nepomembno v primerjavi s preživetjem v naravi, ko gre pogosto za življenje in smrt. Kaj hitro lahko postaneš hrana drugemu.

Po značaju je dober, saj se mu živali smilijo, zato se odloči, da bo jedel samo ribe, gobe, rastline in robidovje. Pogreša družino, prijatelje, se pa nauči, kako skrbeti zase, kajti v naravi je potrebno sebe postaviti na prvo mesto, sicer lahko postaneš plen. Ker se je naučil dobro poskrbeti zase, je lahko tudi dobro poskrbel za Janjo. Razvije se v pravega moškega, katerega naloga je skrbeti za druge in jim pomagati. Čeprav ljubi živali, je moral s svojo sekuro pokončati psa, da bi lahko zaščitil Janjo. Prav tako se brani in zaustavi Tadeja, ki skuša prodreti v votlino. S sekuro ga rani, zlomi mu koželjnico in nekaj malih kosti. S tem ga onemogoči, reši pa sebe in Janjo. Ko je Janja nezavestna zaradi dima, jo oživlja in ji omogoči preživetje.

Karlovškov slog pisanja:

Karlovškov mestoma dramatično, sentimentalno in ves čas napeto spisan roman poskuša povedati, da so prave avanture v naravi in ne na zaslonu. Avtor ne uporablja odvečne metaforike, ampak z dramatičnostjo, v knjižnem jeziku drži bralca v napetosti (čeprav včasih z naivnimi/pričakovanimi/klišejскими razpleti) ... Pisatelj svoje misli ponazori z uporabo metafor, primer, poosebitvami, stopnjevanjem, nasprotji. Njegov slog pisanje je čustveno nabit, uporablja čustveno obarvane pridevnike, slika z besedami. Njegovo pripovedovanje je natančno, dosledno. Gre za VERIZEM v

V slogu je moč!

pripovedovanju, to pomeni, da pisatelj natančno, realistično predstavi podrobnosti. Tak način pripovedovanja zasledimo predvsem v drugem delu romana, ko natančno izvemo, kako Simon skuša preživeti (kaj je, kako si gradi zavetja za čez noč, izdelava peč, posodo ...) ¹² V tretjem delu pa se dogajanje odvija zelo hitro, gre za akcijsko nabit hiter tempo kriminalnega žanra.

¹² Prim. https://www.zrss.si/zrss/wp-content/uploads/priporocila_3-vio_8r_9r_20192020.pdf (24. 2. 2020)

8.3 Predstavitev antologije kratkih zgodb *Geniji z nasmehom*

Podatke o avtorjih smo povzeli po spletnem viru Wikipedija, ostale podatke pa smo dopolnili z lastnimi opažanji.

Marko Kravos: *Geniji skrivaj*

Rodil se je 16. marca 1843 v Južni Italiji. Po poklicu je pesnik, pisatelj, urednik in avtor radijskih iger. Izdal je 14 pesniških zbirk, antologijo *V kamen, v vodo*, zbirko črtic *Trst v žepu*. Leta 1980 je dobil nagrado Prešernovega sklada za zbirko pesmi *Tretje oko*. Leta 2000 je prejel italijansko državno nagrado *Astrolabio d'oro* za poezijo. Leta 2016 je dobil nagrado *zlatnik poezije*.

Snov: Socialna, spominska.

Tema: Govori o življenju šestletnega Marka, ki opazuje življenje genijev in deli svoja spoznanja o odraslih, njihovih lastnostih in o svojem otroštvu.

Motivi: Krutost življenja, otroško razumevanje sveta, »geniji« ...

Ideja: Geniji so izjemni posamezniki, ki prispevajo k človeški družbi. Genialnost izstopa.

Kraj dogajanja: Zamejska Primorska.

Čas dogajanja: Po 2. svetovni vojni.

Glavna oseba: Marko.

Stranske osebe: Milko, Meto, Moško, Guljelmina, Just, Giga, oče, mama.

Slavko Pregl: *Fotografija z valet*

Slavko Pregl se je rodil 9. septembra 1945 v Ljubljani. Po poklicu je mladinski pisatelj, pripovednik, založnik in urednik. Med drugim je napisal tudi: *Odprava zelenega zmaja* (1976), *Priročnik za klatenje* (1977), *Geniji v kratkih hlačah* (1978), *Srebro iz modre špilje* (2003) ... Dobil je kar nekaj nagrad: leta 1976 Levstikovo nagrado za najboljšo prozno delo za otroke in mladino – *Geniji v kratkih hlačah*, 2004 nagrado večernica za knjigo *Srebro iz modre špilje*, 2005 desetnica za knjigo *Usodni telefon*, 2017 Levstikovo nagrado za življenjsko delo, 2017 red za zasluge za izjemen prispevek k slovenski kulturi in bralni kulturi mladih.

Snov: Socialna.

Motivi: Fotografiranje, valeta, fotografija v časopisu, Lenartova želja po pomembnosti.

Tema: V naslovno temo je vpleteno celotno dogajanje družine Pirc (nerazčiščeni sosedski odnosi, popravni izpiti starejšega brata Mateja), v kateri se zdi, da je vse tako kot v skoraj vsaki družini.

Ideja: Nikoli ne veš, kaj se bo zgodilo z nekom, ker je vsak človek zase skrivnost. Ni nujno, da je tvoja prihodnost odvisna od tvoje preteklosti.

Kraj dogajanja: Bife Krokodil, Lenartova šola, Matejeva šola, fotografski atelje.

Čas dogajanja: Sodobnost.

Glavne osebe: Lenart Pirc.

Stranske osebe: Matej Pirc, mama Marija, oče Stane, socialna delavka, profesorica biologije, Stojan Kopač, Jovo, pijanec iz lokala.

Dim Zupan: *Duh Maksa Zeljarskega*

V slogu je moč!

Dim Zupan se je rodil v Ljubljani 19. februarja leta 1946. Po poklicu je pisatelj, pravnik in dramatik. Svojo prvo otroško knjigo je izdal leta 1991, v kateri je predstavil junaka *Drekca Pekca in Pukca Smukca*. Leta 1996 je prejel Levstikovo nagrado za svoje knjige *Drekec Pekec in Pukec Smukec* in *Leteče mačke* in desetnico 2010 za delo *Hektor in male ljubezni*. Nekaj njegovih del: *Trije dnevi Drekca Pekca in Pukca Smukca* (1991), *Trnovska mafija* (1992), *Tri noči Drekca Pekca in Pukca Smukca* (1993), *Leteči mački* (1996).

Snov: Socialna, domišljajska.

Tema: Zgodba govori o uganke duha Maksa Zeljarskega, ki jo poskušajo razrešiti učiteljica in učenci iz osnovne šole Trnovo.

Motiv(i): Iskanje resnice glede »duha«, sodelovanje otrok in odraslih, dvomi in ugibanja, duh.

Ideja: Več je ljudi, ki sodelujejo pri razrešitvi uganke/problema/izziva, več možnosti je, da se bo stvari prišlo »do dna«.

Kraj dogajanja: Trnovo.

Čas dogajanja: Sodobnost.

Glavne osebe: Učenka Vesna, učiteljica Majda Zorkova.

Stranske osebe: Soprog učiteljice Majde: Janez, sin učiteljice Majde: Aljaž, hišnik: gospod Opasni, Repičeva babica, duh Maksa Zeljarskega, učenci osnovne šole Trnovo.

Janja Vidmar: *Hud dan v mojem lajfu*

Janja Vidmar se je rodila 23. marca leta 1962. Po poklicu je pisateljica in scenaristka. Bila je pobudnica nagrade desetnica. V svojih delih odpira tudi tabu teme. Med drugim je napisala naslednje romane: *Baraba*, *Debeluška*, *Zoo*, *Furija*, *Princeska z napako*. Leta 1998 je dobila večernico za *Princesko z napako*. Leta 2006 je dobila nagrado desetnico za *Zoo*, desetnico je prejela tudi za mladinski roman *Kebarie*.

Snov: Socialno psihološka.

Motivi: Občutek manjvrednosti zaradi visoke dioptrije, odpor do sorojencev, zaljubljenost.

Tema: Pika želi dobiti fanta, a misli, da ga ne more, ker ima očala. Na koncu se Žiga zanima zanjo, njo pa on ne zanima več.

Ideja: Tudi če telesno nismo popolni, smo vseeno enakovredni ostalim.

Kraj dogajanja: Piran, obala.

Čas dogajanja: Poleti (najverjetneje med poletnimi počitnicami).

Glavne osebe: Pika.

Stranske osebe: Mama, oče, Žiga, bratec Gašper.

Matjaž Pikalo: Stric Pepi

Matjaž Pikalo se je rodil 5. oktobra 1963 v Slovenj Gradcu. Po poklicu je pesnik, pisatelj, igralec, glasbenik in vsestranski umetnik. Izdal je še mladinska romana *Modri E in Palčica*. Leta 2002 je dobil večernico za mladinski roman *Luža*.

Snov: Socialna.

Tema: Stric Pepi pride z Dunaja, išče grob svoje babice, prosi za pomoč Bitovo družino, Bit pa iz te zanimive dogodivščine naredi seminarsko nalogo: družinsko drevo.

Motiv(i): Obisk strica Pepija, babičin grob, družinsko drevo, seminarska naloga, denar kot motivacija.

Ideja: Rojstva in smrt se kar naprej izmenjujeta, ta cikel je večn.

Kraj dogajanja: Pri Bitu doma in po Sloveniji (Škofja Loka, Radovljica, Primorska).

Čas dogajanja: Jesenske počitnice.

Glavni osebi: Bit Žura, stric Pepi.

Stranske osebe: Svit Žura, Vid Žura/brata, mama, oče.

Polona Glavan: Vsiljivec

Rodila se je 24. 9. 1974. Po poklicu je slovenska pisateljica in prevajalka. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je končala študij primerjalne književnosti in angleščine. Njena dela so bila uvrščena v številne domače in tuje antologije ter prevedena v več kot deset jezikov. Njena dela: *Izbrani začetki* (1993) *Noč v Evropi* (roman, 2001) *Gverilci* (zbirka kratkih zgodb), 2004. Dobila je nagrado Zlata ptica za mladinski roman *Gverilci*.

Snov: Socialno psihološka.

Tema: Tema zgodbe govori o najstnici Evi, ki bi postala znanstvenica in bi zelo rada šla v London, a to prepreči dojenček v maminem trebuhu. Eva je zelo jezna na oba starša, a na koncu postane vesela, ko ugotovi, da biti starejša sestra sploh ni tako slabo in da bo z bratcem lahko preživela.

Motivi: Vsiljivec - dojenček, sprejemanje sorojenca, najstniško upiranje staršem, sram pred sošolci, prva simpatija ...

Ideja: Včasih iz predsodkov in pomislekov nastane nekaj zelo lepega.

Kraj dogajanja: Pri Evi doma, šola, Piran, morje, plaža, hiša profesorja Novaka.

Čas dogajanja: Sodobnost.

Glavna oseba: Eva.

Stranske osebe: Miki/Evin oče, Nataša/Evina mama, Julija/Evina najboljša prijateljica in sošolka, ostali.

Majda Koren: Prišla z morja, pospravljam reči iz kovčka

Majda Koren je otroška pisateljica in učiteljica. Rodila se je 12. marca leta 1960 v Ljubljani. Dela kot učiteljica v osnovni šoli v Spodnji Šiški ter je urednica in soavtorica spletne strani za majhne otroke (www.zupca.net), ki je namenjen najmlajšim spletnim deskarjem. Nekatera dela: *Julija je zaljubljena lol* (2008), *Mici iz 2.a* (2009, 2017), *Maj za vedno :)* (2009), *Bert, grad in domača naloga* (2009), *Bert v slikarski šoli ali Kaj je to Kijaro s kuro* (2011), *Mihec* (2011), *Že spet ta Mici iz 2.a* (2012, 2017).

Snov: Socialna, ljubezenska.

V slogu je moč!

Tema: Črtica govori o štirinajst letni Ajdi, ki je šla s starši na počitnice na morje, kjer spozna Jureta, v katerega se tudi zaljubi. Ko pride z morja, zлага reči iz kovčka in začne pisati e-mail svoji prijateljici Mili.

Motivi: Prva ljubezen, počitnice na morju, odnosi med najstniki in starši, zaljubljenost.

Ideja: Ne zgodi se vedno tako, kot predvidevaš, da bo!

Glavna oseba: Ajda, štirinajstletna Kranjčanka, sramežljiva punca, ki pogosto zardeva.

Stranske osebe: Jure, mama, oče, Juretova družina, Mila ...

Kraj dogajanja: V Ajdini sobi.

Čas dogajanja: Sodobnost.

Lenart Zajc: *Nevihta*

Lenart Zajc je sin slovenskega književnika Daneta Zajca. Prvi literarni prvenec, s katerim je začel svojo pisateljsko pot, se je zgodil leta 1998, ko je pri založbi Mladinska knjiga izdal knjigo *5 do 12h*. Avtor si je zanj prislužil tudi uvrstitev v ožji izbor za nagrado Slovenskega knjižnega sejma v kategoriji Najboljši prvenec. Napisal je še nekatera dela: *Zguba* (2001), *Zgodbe iz temè* (2002), *Hevimetal* (2004), *Mustang* (2006), *Vstaja Zombijev* (2013), *Agencija* (2015), *Američanka* (2018), *Delci svetlobe* (2019).

Snov: Socialna.

Tema: Gorazd zelo veliko časa preživi ob igranju računalniških igrice, zato svojo simpatijo povabi na »spletni« zmenek, a mu ga pokvari sestra, ki mu uredi »pravi« zmenek v živo.

Motiv: Nevihta, dolgčas, starejša sestra, računalniške igrice, zmenek po spletu.

Ideja: Razmišljaj in našel boš rešitev.

Glavna oseba: Gorazd.

Stranske osebe: Maja/sestra, Anika/simpatija, Anja/prijateljica, oče.

Kraj dogajanja: Doma, na spletu.

Čas dogajanja: Sodobnost.

Borut Gombač: *Rumena in modra nogavica*

Borut Gombač je po poklicu in izobrazbi knjižničar. Med letoma 1990 in 1992 je bil samostojni kulturni delavec, od leta 1992 pa je zaposlen v Univerzitetni knjižnici v Mariboru. Je eden od pobudnikov in organizatorjev Slovenskih dnevov knjige v Mariboru (*Ko te napiše knjiga*) in dobitnik številnih nagrad (Glazerjeve listine, 2006; nagrade za vrhunske dosežke na področju literature Mestne občine Maribor ...).

Snov: Socialna.

Tema: Govori o fantu, ki se prepozno zbudi in se mu mudi v šolo, ker tako hiti, si umaže čevlje in mora kupiti nove, stopnice mu nagajajo in gre nazaj v čas in potem se dan začne znova in ne zamudi v šolo.

Motiv: Zamujanje, iskanje, reševanje nastale zagate, potovanje v času.

Ideja: Rana ura, zlata ura.

Glavna oseba: Ne vemo imena, ker je to prvoosebni personalni pripovedovalec.

Stranske osebe: Ni stranskih oseb.

Kraj dogajanja: Doma, šola, na poti v šolo, veleblagovnica.

Čas dogajanja: Sodobnost.

V slogu je moč!

Lilijana Praprotnik Zupančič: *Rdeča kapica* Za otroke strašno pametnih staršev

Lilijana Praprotnik Zupančič se je rodila 28. septembra 1955 v Celju. Po končani gimnaziji je diplomirala na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani. Nekaj časa je delala na področju arhitekture, urbanizma in dizajna, potem pa je učila na Srednji gradbeni šoli v Celju. Leta 1989 se je odločila postati svobodna umetnica na področju literarnega in likovnega ustvarjanja – njeno umetniško ime je Lila Prap. Piše in ilustrira slikanice za otroke.

Snov: Socialna.

Tema: Govori o Rdeči kapici, ki nese hrano babici in gre skozi gozd, tam pa jo volk odvrne s poti, pred njo pride do babice, jo poje, potem jo reši lovec.

Motiv: Sodobna Rdeča kapica.

Ideja: Vedno se drži danih navodil, saj nikoli ne veš, kaj te lahko preseneti.

Kraj dogajanja: Gozd, babičina hiša.

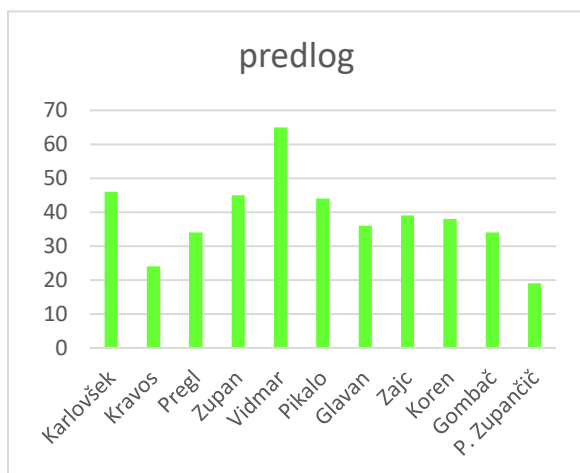
Čas dogajanja: Preteklost.

8.4 Analiza romana Igorja Karlovška po delih

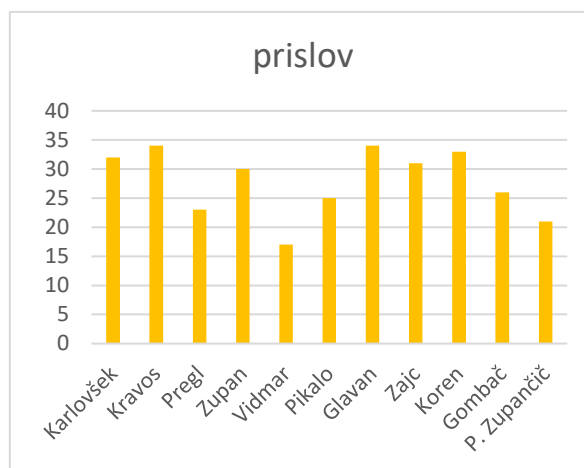
Besedna vrsta	1. del	2. del	3. del	skupaj
samostalni	211 (28 %)	192 (19 %)	186 (22 %)	589
pridevnik	106 (13 %)	78 (8 %)	64 (8 %)	248
lastnostni	40	48	28	116
vrstni	47	15	19	81
svojilni	2	0	2	4
števniki	17	15	15	47
glagol	181 (23 %)	289 (29 %)	241 (29 %)	712
sedanjik	17	13	6	36
preteklik	151	230	197	578
pogojni naklon	5	12	10	27
nedoločnik	6	10	13	29
prihodnjik	2	25	15	42
predlog	94 (12 %)	107 (11 %)	83 (10 %)	284
prislov	51 (6 %)	69 (7 %)	62 (7 %)	184
načinovni:	24	59	43	141
krajevni:	3	4	4	11
količinski:	0	4	3	7
časovni:	9	2	12	23
zaimke	72 (7 %)	109 (11 %)	82 (10 %)	263
samostalniški	55	87	63	205
pridevniški	15	22	19	58
veznik	54 (7 %)	108 (11 %)	82 (10 %)	245
priredni	24	52	46	122
podredni	30	56	37	123
medmet	0 (0 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	0
členek	20 (3 %)	41 (4 %)	33 (4 %)	94
SKUPAJ:	789	994	834	2617

Tabela 4: Analiza romana I. Karlovška po delih

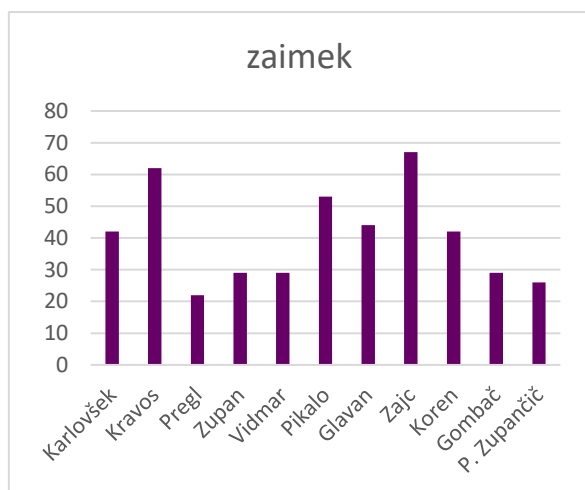
8.5 Grafi ostalih besednih vrst

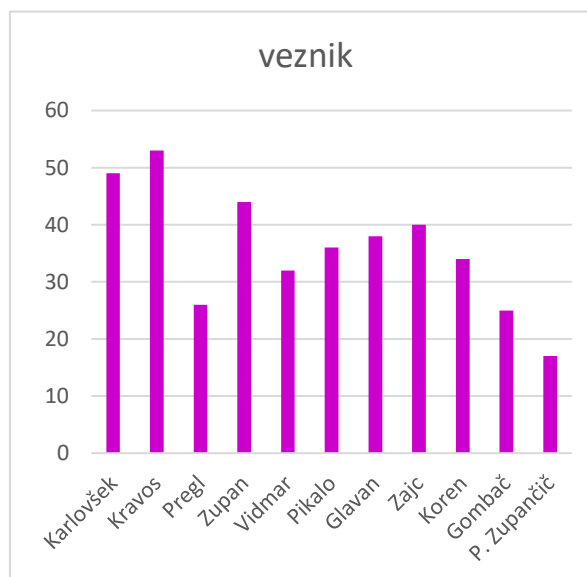
Graf 30: Delež predlogov v analiziranih besedilih

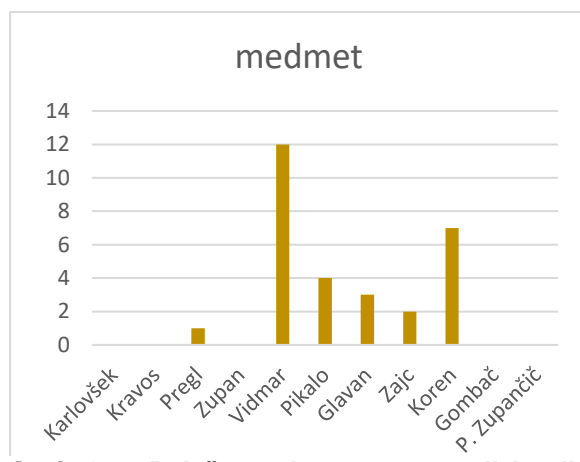
Graf 31: Delež prislovov v analiziranih besedilih

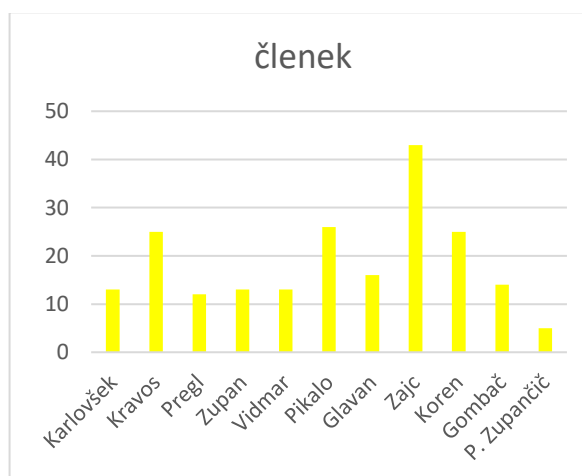
Graf 32: Delež zaimkov v analiziranih besedilih

Graf 33: Delež veznikov v analiziranih besedilih

Graf 34: Delež medmetov v analiziranih besedilih

Graf 35: Delež členkov v analiziranih besedilih